Як салігорскі шахцёр прыжыўся ў Бельгіі. (Чытайце на 7-й стар.)

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 91 (4446)

19 лістапада 2019 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

СКАЗАНО!

Александр ЛУКАШЕНКО: «Извините, на хрена нужен кому такой союз?»

– Китай и Америка начали торговую войну. Почему? Потому что Трамп обнаружил, что они от этой торговли теряют, дефицит в торговом балансе на сотни миллиардов долларов. А вы знаете, какой дефицит у нас от торговли с Россией? Под 9 миллиардов долларов ежегодно. То есть мы продаем туда меньше, чем они нам, на 9 миллиардов долларов. Скажите, где мне взять эти 9 миллиардов, чтобы заплатить России за те товары, которые мы покупаем? Естественно, углеводорода у нас нет. Эти деньги надо заработать на российском рынке. А нам выставили барьер и не пускают по отдельным видам товаров. Это правильно? Нет.

Когда ты вступаешь в какое-то объединение, рассчитываешь, что с каждым месяцем, с каждым годом будет лучше. А что происходит у нас? Нам каждый год подсовывают новые условия. И в результате мы постоянно в экономике что-то теряем. Извините, на хрена нужен кому такой союз? Я уже говорю по-деревенски, по-крестьянски, по-мужицки. Вот наша позиция. Об этом знает президент России. Мы с ним друзья. Я ему открыто это могу сказать, да еще похлеще. И он мне может сказать. Что же это за союз, когда мы с каждым годом теряем и условия ухудшаются? Это ненормально. Мы требуем, как когда-то мы договаривались, равных условий для субъектов хозяйствования.

(Из ответов на вопросы журналистов в день парламентских выборов.)

ТАК БЫЛО

Оксана АНИСКЕВИЧ: «Я не хочу, чтобы мою группу, меня и всех остальных из-за этого склоняли»

– Вы должны это сделать (*проголосовать. – **Ред.***) до воскресенья с четырех до шести. Третий корпус, поднимаетесь сразу на второй этаж, налево и сразу направо аудитория.

Слушайте внимательно: это серьезный вопрос... Я еще раз говорю: сейчас идет, началось досрочное голосование. 250-я аудитория, третий корпус. Вы берете паспорта, совершеннолетние, и идете туда. С двух до четырех там перерыв. **Вы должны это сделать до воскресенья.** Почему? Потому что потом начнут теребить заведующего кафедры, Лаптенка (*директор Института социально-гуманитарного образования, входящего в состав БГЭУ. – **Ред.***) и деканат. Я не хочу, чтобы мою группу, меня и всех остальных из-за этого склоняли.

Здесь нет ничего сложного. Вам не нужно тратить деньги. Вам даже не нужно никуда ехать. **Вы просто должны подойти и сделать это.** Ясно? Поэтому, пожалуйста, чтобы я к этому не обращалась больше.

Я надеюсь: вы никого не подставите, совершеннолетние девочки. И не дай бог меня потом вызовут и начнут меня склонять, что моя группа не проголосовала. Там всё отслеживается строго. Какая комната пришла, какое общежитие. Поэтому будьте любезны! Это не я придумала. Поверьте. Мне это тоже не так важно, чтобы я здесь заставляла. **Но я должна выполнить свой гражданский долг.** Поэтому я это сделаю. Вот и всё.

Лидия ЕРМОШИНА: «Это не загон, а агитация»

– Все то, о чем сообщается, это не загон, а агитация – настоятельное приглашение прийти на участок. Загон – это тогда, когда существует принуждение, когда в отношении людей применяется угроза. Когда угрозы нет, это всего лишь агитация.

Со случаями, когда студентам угрожают не выделить место в общежитии, если они не проголосуют досрочно, надо разбираться отдельно. В таком случае можно говорить о принуждении. Если просто настоятельное приглашение, а я читала именно про это, то это не более и не менее, как просто агитация за участие в выборах. Это воспитание инфантильного молодого поколения, из них делают настоящих ответственных граждан. Угрозы незаконны, приглашения законны.

(Из интервью в первые дни досрочного голосования.)

***

Редакция «Народной Воли» оставляет за читателями право делать вывод: так принуждали студентов досрочно голосовать или всего лишь агитировали заранее исполнить свой гражданский долг.

ЛИЧНОЕ МНЕНИЕ

Андрей ДМИТРИЕВ: «Я не просто расстроен, я зол»

Второй раз подряд стать депутатом Палаты представителей не получилось у сопредседателя компании «Говори правду» Андрея Дмитриева. В 2016 году, как было объявлено официально, за него проголосовало 15% избирателей, в эту кампанию – 12,5%. Как политик сам объясняет такую «стабильность»?

Андрей Дмитриев *(справа)* беседует с избирателями.

– Все просто: я кандидат не от власти, – говорит Андрей Дмитриев. – Считаю, что результаты голосования несправедливы, они не отражают волю народа. И не только в моем Дзержинском избирательном округе, но и в целом по стране. Мы видим, что в парламент не прошел ни один оппозиционный политик. Это безальтернативный парламент. А значит, власть не готова слышать людей, она отгораживается от людей. Мы вернулись на 7 лет назад, когда по итогам выборов в 2012 году был сформирован такой же парламент.

– Андрей, что касается лично вас: удалось зафиксировать, что на каком-либо участке в вашем округе вы победили?

– Мы вели наблюдение только в основной день голосования 17 ноября. И на тех участках, где были наши наблюдатели, разница в явке, которую посчитали они и которую потом предъявили избирательные комиссии, была существенная! 80 человек, 100 и на одном участке даже 350! Конечно, после этого мы не можем доверять результатам выборов!

Что касается подсчета голосов, то на тех участках, где были наблюдатели «Говори правду», они отметили, что я победил по результатам голосования в основной день. Когда же считали бюллетени из урны досрочного голосования, то там с огромным отрывом побеждал Александр Саракач – председатель Дзержинского районного Совета депутатов, который и стал депутатом Палаты представителей...

– Андрей, а что вы ответите тем, кто говорит, что Андрей Дмитриев, как и лидер ЛДП Олег Гайдукевич, – это проект власти, но почему-то Гайдукевича пустили в парламент, а Дмитриева – нет.

– Что касается меня, то такое сравнение – полный бред.

Я никогда не действовал, исходя из интересов власти. Я всегда действовал, исходя из интересов людей, которых я представляю. Мы искали механизмы, как сделать так, чтобы их услышали, чтобы мы могли лучше отстаивать их интересы, чтобы больше людей могло включиться в политику. Поэтому в свое время «Говори правду» изменила свои подходы в политике от яро оппозиционных на более конструктивные.

Говорить, что я проект власти, – то же самое, что вешать ярлык агента. Но так всех можно причислить к агентам. И журналистов – ведь как можно писать честно и не представлять чьи-то интересы?! Мне кажется, так говорить могут люди, которые пытаются отрицать силу действия, силу возможностей.

Поведение Гайдукевича очень простое: ругай оппозицию, хвали власть. Поведение «Говори правду» и мое лично: мы никогда не ругаем оппозицию и очень четко обозначаем, в чем мы не согласны с властью. Например, собирали подписи за то, чтобы выбирать мэров, выступили против закона о так называемых тунеядцах. Мы представляем альтернативную точку зрения и действуем в таком формате, чтобы быть услышанными. Мы не сторонники того, чтобы выбирать словцо покрепче ...

Если возвращаться к выборам… Не буду скрывать: я не просто расстроен, я зол. Я пережал руки сотням и сотням людей в своем округе. Им всем нужно, чтобы о них кто-то говорил, чтобы их интересы были учтены и представлены. Мне очень обидно, что кто-то считает возможным просто сделать вид, что этих людей, которые работают, платят налоги, воспитывают и растят детей, можно так легко не учитывать. Это меня злит и расстраивает. И становится толчком к дальнейшей работе.

Мария ЭЙСМОНТ.

АФІЦЫЙНА

Беларускую дэлегацыю на перапахаванне Кастуся Каліноўскага ўзначаліць віцэ-прэм'ер

"Мы ўдзячны літоўскаму боку за афіцыйнае запрашэнне Беларусі на ўрачыстую цырымонію перапахавання ўдзельнікаў паўстання 1863 года, якая адбудзецца 22 лістапада ў Вільні, – паведаміла ўчора прэс-служба Міністэрства замежных спраў Беларусі. – *Сумесная гісторыя патрабуе сумесных намаганняў. Рады, што такое разуменне ёсць у абодвух бакоў. З задавальненнем прынялі гэта запрашэнне. Дэлегацыю нашай краіны на мерапрыемстве ўзначаліць намеснік прэм'ер-міністра **Ігар Петрышэнка**"*.

Таксама прэс-служба МЗС паведаміла, што Беларусь передала Літве вынікі ДНК-экспертызы з меркаванай магілы **Віктара Каліноўскага** – старэйшага брата **Кастуся Каліноўскага**.

ПРЯМАЯ ЛИНИЯ

Как сохранить зрение?

Основную часть информации из окружающего мира мы получаем через глаза.

– Как часто надо проверять зрение, чтобы не пропустить болезнь?
– Передается ли близорукость по наследству?
– Кому следует носить линзы, а кому – очки?
– Почему не стоит бояться операций по удалению катаракты?
– Когда рекомендовано обследование с фундус-линзой?
– Как офтальмологи спасают зрение при катаракте и глаукоме?

На эти и многие другие вопросы читателей «Народной Воли» ответят офтальмолог-хирург, кандидат медицинских наук, заведующий офтальмологическим отделением «ЛОДЭ» **Юрий Семенович ТОБОЛЕВИЧ** и офтальмолог «ЛОДЭ» **Ольга Александровна СЫРОМЯТИНА.**

Звоните **во вторник 26 ноября с 16.00 до 17.30 по телефону 328-68-41**.

Присылайте свои вопросы заранее по почте или на электронный адрес **nvonlineinfo@gmail.com** с пометкой «Прямая линия».

РЭГІЁН

Іх «дэмакратыя»

Наведаўшы 17 лістапада пяць выбарчых участкаў у Савецкім раёне Гомеля, на пачатку 16-й гадзіны дабраўся на працілеглую ўскраіну горада – у густанаселены спальны мікрараён «Валатава». У школе №49 на вуліцы Петруся Броўкі месцяцца ўчасткі №7 і №8, якія належаць да Гомельскай-Юбілейнай выбарчай акругі №31.

Нікога з выбаршчыкаў на ўчастку №7 на другім паверсе навучальнай установы не было. За доўгім сталом – чацвёра сябраў камісіі, насупраць за асобным сталом – сакратар участковай выбарчай камісіі Аляксандр Яўменаў. Побач – трое назіральнікаў

Дастаю пасведчанне, паказваю сакратару Яўменаву – рэгіструйце. Сакратар раіць чакаць старшыню камісіі Яўгена Сусолкіна. Той неўзабаве выходзіць з бакавых дзвярэй, бярэ пасведчанне, тэлефануе камусьці па мабільніку і зноў знікае хвілін на восем-дзесяць у бакоўцы.

Пакуль старшыня нешта ўзгадняе, гутарым з сакратаром. На ўчастку па спісе 1920 выбаршчыкаў. За пяць дзён датэрміновага галасавання камісія паказала, што ўчастак наведалі 612 чалавек, альбо 31,8 працэнта. Прамежкавыя лічбы асноўнага дня галасавання сакратар не называе.

На ўчастак зайшлі двое выбаршчыкаў. Кажу: буду здымаць.

– Не, чакайце старшыню, – раіць Яўменаў.

Нарэшце Яўген Сусолкін выходзіць з бакавушкі ў дзіўным настроі і сур'ёзным тонам пачынае тлумачыць:

– Вы павінны паказаць акрэдытацыю, што маеце права браць інтэрв'ю і рабіць здымкі.

Пытаюся, ці ўважліва старшыня глядзеў пасведчанне, і ў каго ў такім разе мушу атрымаць акрэдытацыю, маючы дакумент агульнанацыянальнага выдання? Уцямнага адказу не атрымліваю. Сусолкін раіць глядзець на стэнд, дзе змешчаны звесткі пра кандыдатаў у дэпутаты і вывешаны пратакол датэрміновага галасавання.

Цікаўлюся ў Сусолкіна, хто ж вылучыў яго ва ўчастковую камісію, бо за сорак гадоў журналісцкай працы ўпершыню сустракаю кіраўніка камісіі, які так выбарачна разумее нават выбарчае заканадаўства. Але Яўген Дзмітрыевіч раіць не перашкаджаць, а то, маўляў, давядзецца выклікаць міліцыю.

На шчасце, міліцыя побач – у калідоры. Сам іду да старшага лейтэнанта, але той і слухаць не жадае, хто там і чаму перашкаджае журналісту.

– Усё вырашайце з камісіяй, – адмахваецца старшы лейтэнант. – Я сачу за парадкам.

На выбарчым участку №8, дзе кіравала Марына Маставая, – тая ж «карціна алеем», як прамаўляў герой папулярнага фільма: патрабуюць акрэдытацыю ў акруговай выбарчай камісіі. Рабіць здымкі таксама нельга.

– Фатаграфаваць я не дазваляю, – кажа Маставая. – Лічу, што ў кожнага чалавека ёсць права на асабістае жыццё. Паводле Выбарчага кодэкса, старшыня камісіі вызначае, можна фатаграфаваць на ўчастку ці не.

Здзіўлена гляджу на спадарыню Маствую: наколькі помню, у Выбарчым кодэксе нічога падобнага няма. Можа, у нейкіх інструкцыях нешта такое напісана?

Цікаўлюся, які калектыў вылучыў Марыну Рыгораўну арганізоўваць «засакрэчаныя» выбары на згаданым участку. Марына Рыгораўна адмаўляецца хоць нешта казаць на гэтую тэму – маўляў, гэта таксама прыватныя звесткі.

Пазіцыя старшыняў згаданых камісій надзвычай здзівіла, бо ў Гомельскай-Юбілейнай выбарчай акрузе №31, да якой адносяцца ўчасткі №7 і №8, балатуецца і кіраўнік адміністрацыі Чыгуначнага раёна Віталь Уткін. Менавіта раённая адміністрацыя адказная за прызначэнне кампетэнтных кіраўнікоў нізавых выбаркамаў.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

РАЗБОР ПАЛЁТАЎ

Чаму апазіцыя не трапіла ў парламент?

На гэтае пытанне «Народная Воля» папрасіла адказаць некаторых з тых, хто прымаў удзел у выбарах.

«Кожны вырашаў свае задачы…»

*Лідар Свабоднага прафсаюза металістаў **Аляксандр Бухвостаў** балатаваўся, але не стаў дэпутатам Палаты прадстаўнікоў.*

«Апазіцыю проста не пусцілі ў парламент, – *гаворыць Аляксандр Бухвостаў «Народнай Волі».* – Па-сапраўднаму дэмакратычных выбараў няма ў краіне! Назіральнікі казалі, што адбываліся ўкіды бюлетэняў, прыводзілі канкрэтныя прыклады, фіксавалі парушэнні. Але, з іншага боку, апазіцыя не была настроена на барацьбу. Кожны вырашаў свае задачы, хацелася паказаць, што ёсць яшчэ порах у парахаўніцах. Я быў у некаторых раёнах – там нават і немагчыма было знайсці ўлётак, апрача праўладных кандыдатаў. Выбары былі вельмі прадказальныя, пераможцаў можна было назваць амаль без памылак.

І Лукашэнка таксама заявіў: маўляў, інвестарам нецікава, як у нас будзе сфарміраваны парламент. Таму і няма апазіцыі ў Палаце прадстаўнікоў.

Апазіцыя сур'ёзна і не рыхтавалася да выбараў. Таму што ўсе ведалі – галасуй не галасуй, а вынік будзе такі, які патрэбны ўладзе. Дый людзей у апазіцыі недастаткова сёння. Я не ведаю, што будзе з прэзідэнцкай кампаніяй. Праблема!

Не думаю, што апазіцыю трэба ў нечым абвінавачваць. Падчас выбарчай кампаніі я сустракаўся з людзьмі на прахадных прадпрыемстваў і зрабіў выснову, што многія вельмі абыякава ставяцца да выбараў. На першым плане – асабістыя справы, дабрабыт. Многія спакойна гавораць пра тое, што выбараў няма, што вынік прадказальны. Некаторыя наогул выказвалі думкі пра тое, што дэпутатаў можна прызначыць указам – нічога не зменіцца. Бо бутафорскі парламент у нас. І ў той жа час ніхто не пратэстуе супраць гэтага! Парадокс проста!»

«Мяне зрабілі статыстычнай памылкай…»

*Старшыня Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада) **Ігар Барысаў** ад самага пачатку рабіў прагноз, што прадстаўнікоў апазіцыі ў складзе ПП НС не будзе.*

«У мяне не было ніякага сумневу, што апазіцыя не трапіць у парламент, – *дзеліцца сваімі думкамі Барысаў*. – У новым складзе «прызначаных» дэпутатаў гэтую функцыю мусяць выконваць дыпламаты **Валерый Варанецкі** і **Андрэй Савіных.** Яны павінны будуць ствараць станоўчы імідж парламента.

Варанецкі і Савіных – тыя палітыкі, дзякуючы якім будзе адбывацца легітымізацыя парламента – праз іхні вопыт, дыпламатычныя сувязі, праз іхнюю кваліфікацыю.

Аляксандр Лукашэнка пазаўчора адзначыў вельмі важны момант: каму цікавы легальны парламент, умоўна кажучы? Цікавы перш за ўсё інвестыцыйны клімат, добрая заканадаўчая база, каб сюды ішлі інвестыцыі, каб Беларусь для бізнесменаў была прывабнай краінай. Адпаведна, на маю думку, зараз будуць адбывацца пэўныя змены. І калі да гэтага ў нас быў перыяд такой кансерватыўнай дыктатуры, то зараз будзе спроба зрабіць мадэрновую дыктатуру, якая будзе пастаўлена на рэйкі высокіх тэхналогій, са спробамі зрабіць ліберальныя ўмовы для бізнесу.

Але нават у гэтай мадэлі апазіцыя не прадугледжана, таму што яна катэгарычна раздражняе ўладу! У 2016 годзе быў зроблены крок, каб задаволіць Захад, тады, як кажуць у народзе, прызначылі пару дэпутатаў, а зараз ужо гэта не патрэбна. Дэпутаткі былі медыйнымі асобамі, абедзве заявілі пра свае прэзідэнцкія амбіцыі і абедзве карысталіся значнай увагай з боку заходніх дэлегацый, якія наведвалі Беларусь. Хочаш не хочаш, але ўлады былі вымушаны ўключаць у парадак дня. Канешне, **Алена Анісім** і **Ганна Канапацкая** не стваралі станоўчы імідж гэтай уладзе.

А наконт **Алега Гайдукевіча**, якога ўключылі ў новы склад Палаты прадстаўнікоў, – на мой погляд, гэта статыстычная памылка, яго прызначылі выключна за ягоную пазіцыю…

Калі казаць асабіста пра мяне, то я праводзіў шырокую інфармацыйную кампанію з выкарыстаннем усіх медыйных рэсурсаў, але я не праводзіў інфармацыйна-мабілізацыйную. Я не збіраў подпісы, не хадзіў па кватэрах, я і мая каманда не разносілі ўлёткі па кватэрах. Бо гэта бессэнсоўна – вынік выбараў быў прадказальны. І тое, што мне далі апошняе ці перадапошняе месца на маёй акрузе, сведчыць якраз пра тое, наколькі моцна я раздражняю ўладу. Мяне зрабілі проста статыстычнай памылкай. Гэта знак: маўляў, тое, што ты робіш, не карыстаецца падтрымкай у грамадстве, гэта нейкая маргінальная з'ява…

Але нягледзячы ні на што мы свядома шлі ў выбарчую кампанію, каб потым была магчымасць паказаць усе яе хібы. Бо сёння ёсць шмат экспертаў, якія мяркуюць абстрактна. А мы ведаем, як усё адбываецца на самай справе, і праз свой удзел паказалі ўсё гэта грамадству.

На вялікі жаль, у цяперашняй улады няма палітычнай волі да змен…»

«Галасаванне па партыйных спісах – наша будучыня!»

***Алег Гайдукевіч** – адзіны старшыня палітычнай партыі, які стаў дэпутатам Палаты прадстаўнікоў.*

«Я абверг усіх палітычных аналітыкаў, якія казалі, што мяне не абяруць дэпутатам, – *гаворыць Алег Гайдукевіч.* – Ніколі не трэба слухаць палітычных аналітыкаў, трэба верыць у свае сілы і працаваць.

Чаму апазіцыя не трапіла ў парламент? Па аднамандатных акругах любым палітычным сілам вельмі цяжка працаваць. Маё меркаванне – гэта, відаць, будуць апошнія выбары па аднамандатнай сістэме. Я веру, што мы ўсё ж такі прыйдзем да прапарцыянальна-мажарытарнай, змешанай сістэме выбараў. Апазіцыі вельмі цяжка выйграць выбары па аднамандатных акругах. Гэта магчыма толькі там, дзе ўлада выставіла слабых кандыдатаў. На гэтых выбарах, на мой погляд, кандыдаты ад улады былі даволі моцныя. І вынік выбараў заканамерны.

Але я лічу, што мой прыклад – доказ таго, што калі ты працуеш і змагаешся, то вынік будзе ў любым выпадку. А ў 2016 годзе, калі вы помніце, я прайграў парламенцкія выбары, заняў другое месца, набраў 19 працэнтаў галасоў. Але рукі не апусціў і пайшоў працаваць далей!

Мы павінны ісці да галасавання па партыйных спісах, тады любая палітычная партыя будзе мець нашмат больш шанцаў трапіць у парламент. Я за тое, каб была альтэрнатыва і канкурэнцыя. І ў парламенце я буду дамагацца гэтых змен. Перакананы, што тыя палітычныя партыі, якія трапілі ў абноўлены склад Палаты прадстаўнікоў, мяне падтрымаюць у гэтым пытанні.

Я буду адстойваць менавіта прапарцыянальна-мажарытарную сістэму, гэта частка нашай партыйнай праграмы. Для мяне гэта прынцыповае пытанне! Я лічу, што кандыдаты ў дэпутаты павінны мець больш шырокія магчымасці па накіраванні сваіх прадстаўнікоў у камісіі, можна развіваць анлайн-галасаванне. Але перш за ўсё – партыйныя спісы. Гэта адразу зменіць палітычную сітуацыю ў краіне!

Мы ніколі не выступалі за байкот і ўвесь час прымалі ўдзел у выбарах. Цяпер у выбарах удзельнічалі нават тыя, хто гадамі іх байкатаваў. Але цяжка вось так наскокам перамагчы. Трэба працаваць! І калі партыя выстаўляе на выбары 20 ці 40 чалавек – гэта слабая партыя. Трэба хаця б 60, 70! Ніхто сёння не верыць у партыйныя спісы, але мы ўжо зараз на іх працуем!

Увогуле, гэты парламент будзе істотна адрозніваецца ад усіх мінулых. Палата прадстаўнікоў абраная перад прэзідэнцкімі выбарамі. Да таго ж былі анансаваны змены ў Канстытуцыю…

Але зараз трэба рыхтавацца да прэзідэнцкай кампаніі. Ці буду я балатавацца? У хуткім часе адбудзецца патрыятычны кангрэс ЛДП, на якім мы агучым імя нашага кандыдата на прэзідэнцкіх выбарах».

Марына КОКТЫШ.

ПАЙМЕННА

Хто стаў дэпутатам?

Учора на сайце Цэнтральнай выбарчай камісіі з'явіліся папярэднія спісы дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў. Прадстаўнікоў апазіцыі сярод тых, хто атрымае парламенцкі мандат, няма... Чаму? Адказ для ўсіх думаючых людзей вядомы.

Брэсцкая вобласць:

БРЫЧ Леанід – Брэсцкая-Заходняя выбарчая акруга №1.
ВАСЬКО Марына – Брэсцкая-Цэнтральная №2.
ДАШКО Анатоль – Брэсцкая-Усходняя №3.
ЗАЙЦАЎ Яўген – Брэсцкая-Памежная №4.
ХЛАБУКІН Ігар – Баранавіцкая-Заходняя №5.
ПАПКО Павел – Баранавіцкая-Усходняя №6.
ЖАЎНЕРЧЫК Людміла – Баранавіцкая сельская №7.
СТАЦІЎКА Жанна – Белавежская №8.
ЛЯЎЧУК Аляксандр – Пружанская №9.
БАРТАШ Святлана – Днепра-Бугская №10.
ГОЛУБ Наталля – Івацэвіцкая №11.
ДЗЕМІДОВІЧ Васіль – Кобрынская №12.
НАСЕНЯ Анатоль – Лунінецкая №13.
АМЕЛЬЯНЮК Аляксандр – Пінская гарадская №14.
БЕГЕБА Валянціна – Пінская сельская №15.
БАБАЛОВІЧ Аляксандр – Столінская №16.

Віцебская вобласць:

НІКАЛАЙКІН Віктар – Віцебская-Горкаўская выбарчая акруга №17.
АЎТУХОВА ТАЦЦЯНА – Віцебская-Чкалаўская №18.
ГОРВАЛЬ Святлана – Віцебская-Чыгуначная №19.
ЯГОРАЎ Аляксей – Віцебская-Кастрычніцкая №20.
ПАЛЯКОВА Ірына – Гарадоцкая №21.
АНДРЭЙЧАНКА Уладзімір – Докшыцкая №22.
МАРТЫНАЎ Ігар – Лепельская №23.
КАРАСЬ Дзяніс – Навапалацкая №24.
КРАЧАК Іна – Аршанская гарадская №25.
ВАСЮКОЎ Віталь – Аршанская-Дняпроўская №26.
АДЗІНЦОВА Святлана – Полацкая гарадская №27.
ШАЎЧУК Мікалай –Полацкая сельская №28.
СІЛЬЧОНАК Павел – Пастаўская №29.
ДУБАЎ Аляксандр – Сенненская №30.

Гомельская вобласць:

УТКІН Віталь – Гомельская-Юбілейная выбарчая акруга №31.
ДАНЧАНКА Аляксандр – Гомельская-Сяльмашаўская №32.
ЗЛОТНІКАЎ Андрэй – Гомельская-Цэнтральная №33.
ДАЎГАЛА Ірына – Гомельская-Савецкая №34.
МАШКАРАЎ Аляксандр – Гомельская-Прамысловая №35.
КРЭЧ Вольга – Гомельская-Навабеліцкая №36.
ЗАВАЛЕЙ Ігар – Гомельская сельская №37.
ВАСІЛЬКОЎ Мікалай – Буда-Кашалёўская №38.
КРАЛЕВІЧ Ірына – Жыткавіцкая №39.
ВОЛКАЎ Ігар – Жлобінская №40.
АДАМЕНКА Яўген – Калінкавіцкая №41.
НАЗАРАНКА Валянціна – Мазырская №42.
ПІСАНІК Леанід – Палеская №43.
СТЭЛЬМАШОК Сяргей – Рэчыцкая №44.
КРАЎЦОЎ Сяргей – Рагачоўская №45.
ТАЎТЫН Ігар – Светлагорская №46.
ЧАРНЯЎСКАЯ Жанна – Хвойніцкая №47.

Гродзенская вобласць:

ПАКАНЕЧНЫ Павел – Ваўкавыская выбарчая акруга №48.
ЛУКАНСКАЯ Ірына – Гродзенская-Занёманская №49.
ПАТАПАВА Алена – Гродзенская-Кастрычніцкая №50.
КІР'ЯК Лілія – Гродзенская-Цэнтральная №51.
ДАЛГАШЭЙ Тамара – Гродзенская-Ленінская №52.
АВУТКА Аляксандр – Гродзенская сельская №53.
МАРКЕВІЧ Аляксандр – Івейская №54.
МІЦКЕВІЧ Валерый – Лідская №55.
СІНЯК Уладзімір – Нёманская №56.
САНГІН Аляксандр – Замкавая №57.
СЕМЯНЯКА Валянцін – Слонімская №58.
СВІЛА Віктар – Смаргонская №59.
МІХАЛЮК Павел – Шчучынская №60.

Мінская вобласць:

ЛАЎРЫНЕНКА Ігар – Бярэзінская выбарчая акруга №61.
ШЫПУЛЯ Аляксандр – Барысаўская гарадская №62.
АНАНІЧ Лілія – Барысаўская сельская №63.
СТРАЛЬЧОНАК Валерый – Жодзінская №64.
БЕЛАКОНЕЎ Алег – Пухавіцкая №65.
НІЖЭВІЧ Людміла – Капыльская №66.
РАЖАНЕЦ Валянціна – Слуцкая №67.
СТРУНЕЎСКІ Андрэй – Салігорская гарадская №68.
МУРЫНА Юлія – Салігорская сельская №69.
МАМАЙКА Іван – Стаўбцоўская №70.
САРАКАЧ Аляксандр – Дзяржынская №71.
КАНАНОВІЧ Людміла – Маладзечанская гарадская №72.
СЕМЯНЧУК Алег – Маладзечанская сельская №73.
СУПРАНОВІЧ Ірына – Вілейская №74.
ВАБІШЧЭВІЧ Пятро – Лагойская №75.
ПАДЛУЖНАЯ Людміла – Сеніцкая №76.
КУРСЕВІЧ Валянціна – Заслаўская №77.

Магілёўская вобласць:

РЫНЕЙСКАЯ Ірына – Бабруйская-Ленінская выбарчая акруга №78.
ШЫРОКАЯ Вера – Бабруйская-Першамайская №79.
ГАЦКО Уладзімір – Бабруйская сельская №80.
СЫРАНКОЎ Сяргей – Быхаўская №81.
КОЛЕСНЕВА Алена – Горацкая №82.
АЗАРАНКА Уладзімір – Крычаўская №83.
МАРЗАЛЮК Ігар – Магілёўская-Ленінская №84.
ЗДОРЫКАВА Людміла – Магілёўская-Цэнтральная №85.
ПЕТРАШОВА Вольга – Магілёўская-Кастрычніцкая №86.
МАСЯЙКОЎ Аляксандр – Магілёўская-Прамысловая №87.
ТАРАСЕНКА Наталля – Магілёўская сельская №88.
ШУТАВА Святлана – Асіповіцкая №89.
ГАНЧУК Андрэй – Шклоўская №90.

Мінск:

ЛАГУНОВА Галіна – Шабаноўская выбарчая акруга №91.
ГРАНКОЎСКІ Аляксандр – Аўтазаводская №92.
ШКРОБ Марына – Васняцоўская №93.
ВАРАНЕЦКІ Валерый – Свіслацкая №94.
САЙГАНАВА Таццяна – Купалаўская №95.
САВІНЫХ Андрэй – Чкалаўская №96.
КЛІШЭВІЧ Сяргей – Кастрычніцкая №97.
МАКАРЫНА-КІБАК Людміла – Грушаўская №98.
КАМАРОЎСКІ Ігар – Паўднёва-Заходняя №99.
ГАЙДУК Аксана – Ясенінская №100.
СТАРАВОЙТАВА Ганна – Каменнагорская №101.
ЛЯНЧЭЎСКАЯ Марына – Заходняя №102.
ПАНАСЮК Васіль – Пушкінская №103.
ВАСІЛЕВІЧ Марыя – Кальварыйская №104.
ЛЮБЕЦКАЯ Святлана – Старавіленская №105.
ДЗІК Сяргей – Коласаўская №106.
ДАВЫДЗЬКА Генадзь – Усходняя №107.
ГАЙДУКЕВІЧ Алег – Каліноўская №108.
ГАРДЗЕЙЧЫК Іван – Уруцкая №109.
ДУМБАДЗЭ Тэнгіз – Партызанская №110.

ЧУЛІ?

На двух участках Слонімскай выбарчай акругі №58 выбары не адбыліся

«Народная Воля» пацікавілася ў кандыдатаў у дэпутаты ад апазіцыйных партый з Гродзеншчыны іх меркаваннем адносна вынікаў іх кампаній.

Як распавёў «Народнай Волі» кандыдат у дэпутаты **Віктар Марчык,** менш за 50% выбаршчыкаў у горадзе Слоніме прыйшлі на ўчасткі №№10 і 11. Паводле яго слоў, назіральнікі з яго каманды знаходзіліся на гэтых участках ад пачатку выбарчай кампаніі і да яе завяршэння.

«Я лічу, што толькі дзякуючы таму, што назіральнікі былі на ўчастках і кантралявалі ход выбарчай кампаніі, тут такія вось вынікі, – перакананы кандыдат. – *І хаця падчас падліку галасоў старшыня выбарчай камісіі ўсякім чынам імкнуўся перашкодзіць назіральнікам, тым не менш выбары на гэтых участках не адбыліся».*

Паводле назірання Марчыка, падчас падліку галасоў на ўчастку, дзе ён прысутнічаў, знаходзіліся аж тры міліцыянты. Дэпутатам па Слонімскай выбарчай акрузе №58, згодна з дадзенымі Цэнтрвыбаркама, стаў **Валянцін Семяняка**, старшыня Зэльвенскага раённага Савета дэпутатаў.

У Астраўцы ў спісы выбаршчыкаў не ўнеслі цэлую вуліцу

Аб гэтым рэдакцыі паведаміў **Іван Крук,** кандыдат у дэпутаты ад Аб'яднанай грамадзянскай партыі па Смаргонскай выбарчай акрузе №59.

Ён распавёў, што яму патэлефанавалі выбаршчыкі з былой вёскі Слабодка, якую некалькі гадоў таму ўключылі ў склад горада (цяпер гэта вуліца Слабодская), і паведамілі, што іх не ўключылі ў выбарчыя спісы.

«Жанчына з гэтай вуліцы распавяла мне, што прыйшла на ўчастак галасаваць, а яе ў спісах няма, не было і іншых жыхароў, – канстатуе Крук. – *Праўда, прагаласаваць ёй далі магчымасць, унёсшы ў дадатковыя спісы».*

Дэпутатам па Смаргонскай выбарчай акрузе №59 абраны **Віктар Свіла**, намеснік старшыні Астравецкага райвыканкама.

«Нам паказалі толькі адзін бюлетэнь, які быў у скрыні для галасавання на даму»

Кандыдат па Гродзенскай-Кастрычніцкай выбарчай акрузе №50 ад партыі АГП **Яўген Дудкін** пасля падліку галасоў напісаў скаргу на дзеянні членаў участковай камісіі.

«На выбарчым участку, дзе я прысутнічаў, быў своеасаблівы падлік галасоў, – упэўнена заявіў Дудкін. – *Справа ў тым, што члены камісіі паказалі прысутным назіральнікам толькі адзін бюлетэнь, які быў у скрыні для галасавання на даму. Усе астатнія бюлетэні не агучваліся, а моўчкі падлічваліся членамі камісіі. Пасля гэтага яны перадавалі на паперках дадзеныя старшыні камісіі. Што яны падлічылі і што напісалі, ніхто з назіральнікаў не мог бачыць. Прынцып адкрытасці і галоснасці выбараў быў парушаны».*

Дэпутатам па Гродзенскай-Кастрычніцкай выбарчай акрузе №50 стала **Алена Патапава**, старшыня пярвічнай прафсаюзнай арганізацыі ААТ «ЗОВ», намеснік генеральнага дырэктара ААТ «Будаўніча-мэблевае аб'яднанне «ЗОВ».

«Паглядзеўшы тэлевізар, вырашыла на выбары не ісці»

У **Ірыны Давідовіч**, кандыдата ад АГП па Іўеўскай выбарчай акрузе №54, наогул не было сваіх назіральнікаў на ўчастках. Яна праводзіла выбарчую кампанію, сустракаючыся з людзьмі на вуліцах свайго гарадка. Яе выступленне было знята з паказу па тэлебачанні.

«Я з самай раніцы глядзела інтэрнэт і тэлебачанне, і ўжо пад абед мне не захацелася нават ісці на выбарчы ўчастак, – кажа Давідовіч. – *Тая істэрыя, якую раздзьмухалі ўладныя СМІ, стварала жудасную атмасферу. Я і раней не верыла, што выбары могуць прайсці адкрыта і дэмакратычна, але тое, што пачалі паказваць па тэлебачанні, прымусіла мяне застацца ў хаце».*

Кандыдатам па Іўеўскай выбарчай акрузе №54 Цэнтрвыбаркам назваў **Аляксандра Маркевіча**, намесніка старшыні пастаяннай камісіі па заканадаўстве Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

«Мы правялі яркую выбарчую кампанію»

Вадзім Саранчукоў, кіраўнік Гродзенскай арганізацыі Партыі БНФ, здолеў аб'яднаць у сваю каманду прадстаўнікоў практычна ўсіх апазіцыйных структур, якія сёння існуюць у Гродне. Яго кампанія была найбольш заўважнай: штодзённыя пікеты ў цэнтры горада пад бел-чырвона-белымі сцягамі, дыскусіі на вуліцах і яркае выступленне на тэлебачанні, актыўнасць у сацыяльных сетках.

Назіральнікі за выбарчым працэсам ад каманды Саранчукова былі практычна адзінымі, хто фіксаваў парушэнні выбарчага заканадаўства і падаваў скаргі ў розныя камісіі, а таксама ў праваахоўныя органы.

«*Вынікі кампаніі былі нам зразумелыя ад самага пачатку*, – канстатуе Саранчукоў. – *Мы імкнуліся паказаць нашым выбаршчыкам, што мы ёсць, што яны не адны. У дэпутаты «прапусцяць загадзя прызначаных людзей ад улады», і пра гэта кажуць самі выбаршчыкі. Але мы мусім набліжаць той час, калі выбары ў нашай краіне пройдуць насамрэч адкрыта».*

Дэпутатам па Гродзенскай-Цэнтральнай выбарчай акрузе №51 аб'яўлена **Лілія Кір'як**, дзеючы дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Міхал КАРНЕВІЧ.

РЭГІЁН

Іх «дэмакратыя»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У рашэнні адміністрацыі №825 ад 1 кастрычніка пазначана, што і Яўгена Сусолкіна, і Марыну Маставую вылучыла раённая арганізацыя Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці. У адкрытым доступе ёсць інфармацыя, што Сусолкін працуе на чыгунцы намеснікам начальніка па ідэалогіі, кадрах і сацыяльных пытаннях Гомельскай дыстанцыі сігналізацыі і сувязі, а Марына Маставая – займае такую ж пасаду ў Гомельскім вагонным участку па рамонце ўнутранага абсталявання.

Дарэчы, працаўнікі гэтых жа структур рэгіянальнага аддзялення Беларускай чыгункі складаюць аснову ўчастковых выбарчых камісій. А дзеля прыдання бачнасці дэмакратычнага складу вылучаюцца то ад «канапных» партый, то ад праўладных грамадскіх арганізацый. Такія камісіі цалкам кантралююцца старшынёй-начальнікам.

І, відаць, нездарма гараджане з вялікай доляй скептыцызму ставяцца да выбараў – акурат, як мужчына ў гадах, якога напаткаў на прыпынку грамадскага транспарту, калі пакінуў выбарчыя ўчасткі ў школе №49. «Галасуй не галасуй – зробяць па-свойму», – сказаў гамяльчук і махнуў рукою, нібы адрэзаў бессэнсоўную гаворку.

Зрэшты, практыка фарміравання камісій па вытворчым прынцыпе даволі зручная, каб накручваць яўку асабліва падчас датэрміновага галасавання. Не магу нічога сказаць пра акругу №31, бо не маю звестак, а вось пра Гомельскую-Цэнтральную акругу №33 шмат цікавага распавядаюць незалежныя назіральнікі ад Аб'яднанай грамадзянскай партыі.

За пяць дзён да асноўнага галасавання ўчастковыя камісіі падлічылі, што ў акрузе прагаласавалі 26,3 працэнта выбаршчыкаў, назіральнікі налічылі ў два разы меней – толькі 12,4 працэнта. На ўчастку №24 лічбы адрозніваюцца ў тры з лішнім разы.

– У мяне і ў асноўны дзень галасавання звесткі пра колькасць тых, хто прагаласаваў, значна адрозніваюцца ад тых, што падае камісія. А я інжынер-матэматык, лічыць умею, – кажа сталая назіральніца ўчастка №24 Наталля Маслава.

Участковая камісія №24 таксама была складзена па вытворчым прынцыпе – у ёй пераважаюць працаўнікі жыллёва-камунальнага прадпрыемства «Цэнтральнае».

Крыху замаскіраваны вытворчы прынцып фарміравання нізавых выбарчых камісій характэрны і для Савецкага раёна. У прыватнасці, камісію №25, якая праводзіла выбары ў школе №61 па праспекце Кастрычніка, 70, узначаліў дырэктар ААТ «Гомельжалезабетон» Аляксандр Старастаў. З ім у камісіі намеснік, начальнікі аддзелаў кантролінгу, эканомікі і працы, маркетынгу ды іншыя падначаленыя спецыялісты. Адны вылучаліся праз раённыя арганізацыі «Белай Русі», БРСМ, Чырвонага Крыжа, Беларускага фонду міру, другія – праз збор подпісаў.

Цікаўлюся ў старшыні камісіі Старастава, колькі выбаршчыкаў прагаласавалі па стане на 13.30, а ён так проста і адказвае:

– Лічу, што ведаць вам гэта неабавязкова.

Пры гэтым у камісіі згадваюць, што датэрмінова ўдзел у выбарах узялі 609 чалавек з 2300, альбо 26,4 працэнта.

Невысокую актыўнасць прыхарошвалі гучная музыка, шматлікія спартыўныя спаборніцтвы ды выступленні творчых калектываў.

– Ад папярэдніх да сённяшніх выбараў нам лепей жыць не стала. Кошты выраслі і на харчы, і на лекі, і на ўсякае-рознае, – кажа пенсіянер Мікалай, які разам з жонкай пакінуў выбарчы ўчастак. – Прагаласавалі за юрыста, можа, яна пра нас падумае ў той Палаце.

Тым часам абласная выбарчая камісія паведаміла праз афіцыйнае агенцтва, што па стане на 14.00 на Гомельшчыне выбары адбыліся ва ўсіх 17 акругах – прагаласавалі 60,09 працэнта выбаршчыкаў ад іх агульнага ліку.

Анатоль ГАТОЎЧЫЦ.

P.S. Наконт інцыдэнту на ўчастках №7 і №8 накіраваў электронны зварот у Цэнтрвыбаркам.

БЛІЦ

Вярхоўная Рада Украіны абмяркоўвае праект закона аб куплі і продажы зямлі

А ці не наспеў час вырашыць гэту праблему і ў Беларусі?

А дзе ж той выхад? Дзе збавенне?
З нявolі цяжкай, з палонення?
Адзін ён ёсць: зямля, зямля,
Свой пэўны кут, свая ралля.
То – наймацнейшая аснова
І жыцця першая умова.
Зямля не зменіць і не здрадзіць,
Зямля паможа і дарадзіць.
Зямля дасць волі, дасць і сілы,
Зямля паслужыць да магілы,
Зямля дзяцей тваіх не кіне,
Зямля – аснова ўсёй айчыне.

Якуб КОЛАС, *«Новая зямля»*.

Уладзімір МАТУСЕВІЧ,
фермер, гаспадар «Маёнтка Матусевічы» (Мінскі раён):

– Сачу за падзеямі ва Украіне, і што тычыцца зямлі, то маё такое меркаванне: зямлю трэба прадаваць! Узгадайце часы до 1938 года, як жылі Заходняя Украіна і Заходняя Беларусь. Там зямля прадавалася, людзі хацелі яе набыць, а не маглі. Ехалі ў Паўночную і Паўднёвую Амерыку, працавалі на бойнях, назапашвалі грошы, вярталіся праз 5–6 гадоў і куплялі на радзіме зямлю. Але потым прыйшлі Саветы, і ўсе ведаюць, што атрымалася…

Хаця, канешне, людзі сёння іншыя. Нас адвучылі працаваць на зямлі. Няма гаспадароў – людзей, якія здольны ехаць на край свету і зарабляць грошы, каб купіць зямлю… Але ж, думаю, пакрысе гэта будзе мяняцца. Закон аб продажы зямлі мог бы дапамагчы сённяшнім вясковым пенсіянерам, якія ўсё жыццё аддалі калгасу і ў старасці засталіся з жабрацкай пенсіяй. Калі б калгасныя землі раздалі на паі і дазволілі калгаснікам іх прадаць, то яны хоць нейкія грошы атрымалі б.

І потым – чаго баяцца?! Зямлю ж не вывезеш.

Я яшчэ за савецкім часам, у 1991 годзе, атрымаў 40 гектараў зямлі ў пажыццёвае карыстанне з правам перадачы ў спадчыну. І сёння я ўжо не кіраўнік сваёй гаспадаркі, перадаў упраўленне сыну і хацеў зямлю перадаць, але не дазволілі, сказалі, што калі памру, тады пяройдзе яму ў спадчыну. Але я не хачу паміраць, таму працуем разам. Сыну таксама падабаецца быць гаспадаром на зямлі. Яна нас корміць.

Прычым у нас не ўсе 40 гектараў – сельгасугоддзі, 20 з іх – гэта лес, луг, возера. Вырошчваем рэдкія для Беларусі культуры, справа ідзе паспяхова. Наймаем людзей на сезонныя працы, са Століна да нас прыязджаюць, і я маю задавальненне ад таго, што даю людзям работу.

Таму, канешне, лічу, што ў зямлі мусіць быць гаспадар.

Васілій ГАРОШКА,
Герой Сацыялістычнай Працы, былы старшыня калгаса імя Горкага (Пінскі раён):

– Маё меркаванне: нельга гандляваць зямлёй! Колькі ў нас той зямлі? Вы бачылі хоць адзін пустуючы кавалачак, зарослы пустазеллем? Пакуль улада зямлю апрацоўвае! Вось калі ўлада запусціць яе, тады народ сам запатрабуе: «Аддай зямлю!» І зробіць так, што зямля стане па-сапраўднаму народнай. Але ж я ведаю, што гэта не брахня…

У маім калгасе калісьці было 1200 чалавек, але ж ніхто, ніводны вясковец, не прыйшоў і не папрасіў зямлі. Я ў той час сілай навязаў эксперымент: у адной брыгадзе стварыў звяно і аддаў у арэнду 3 тысячы гектараў. Вы б бачылі, што яны з той зямлёю зрабілі! Выцiснулі ўсе сокі! Я быў вымушаны перапыніць гэтую арэнду і забраць зямлю назад у калгас. Тады я і сказаў, што зямлю, як і жонку, у арэнду аддаваць нельга. У арэнду можна аддаць трактар, дом, але не зямлю.

Думаю, што за апошнія гады нічога не памянялася. Больш за тое, беларусы адвучыліся працаваць на зямлі. Калі яшчэ ў маладосці я працаваў у Аснежыцкім і як аграном быў старшынёй камісіі па раздачы зямлі людзям пад соткі, то бачыў, як селянін браў паўгектара і прасіў яшчэ дадаць. А што зараз?! Ад зямлі адмовіліся цалкам, цяпер усё ёсць у крамах, навошта гнуць спіну на агародах? Мяркую па сваіх аднавяскоўцах. Наша вёска ў 8 кіламетрах ад Пінска. Я некалькі разоў на год кладуся ў бальніцу, і ў якое аддзяленне ні траплю, санітаркі, прыбіральшчыцы – усе з нашага калгаса. Людзі бягуць з вёскі. А вы кажаце зямлю прадаваць…

Уладзімір УШКЕВІЧ,
дырэктар Гродзенскай абласной асацыяцыі фермераў:

– У Беларусі і так зямля прадаецца людзям ва ўласнасць: для вядзення асабістай падсобнай гаспадаркі – да 1 гектара, для абслугоўвання жылога дома – да 25 сотак, для вядзення садаводства і агародніцтва – да 15 сотак.

Калі мы гаворым аб продажы сельгасугоддзяў, то, мне здаецца, тут шмат нюансаў.

Па-першае, спатрэбіцца мяняць Канстытуцыю, у нас сельскагаспадарчая зямля знаходзіцца ва ўласнасці дзяржавы. Другі момант: каму прадаваць зямлю? Калі тым, хто на ёй працуе, фермерам, якія ўжо сёння маюць дзясяткі гектараў на правах пажыццёвага валодання або арэнды, то, магчыма, і ў Беларусі наспеў час прадаваць зямлю. Але калі дазволіць купляць каму заўгодна, у тым ліку і замежнікам, то ці не стане зямля глебай для спекуляцый?!

Але ж калі і прадаваць сваім людзям, то што гэта дасць? Трэба, каб быў рынак зямлі, каб я мог закласці гэтую зямлю ў банк і г.д… Проста так ставіць пытанне – прадаваць зямлю ці не – на мой погляд, некарэктна.

Станіслаў БАГДАНКЕВІЧ,
доктар эканамічных навук, прафесар, экс-старшыня Нацбанка Беларусі:

– Я заўсёды быў прыхільнікам рынку зямлі. І сёння не зусім разумею тых украінцаў, якія, па сутнасці, адмаўляюць усякі рынак зямлі. Праўда, я не падтрымліваю ідэю прэзідэнта Зяленскага, што ў адны рукі можна набываць 200 тысяч гектараў зямлі. Мне бліжэй пазіцыя суседняй Польшчы, дзе максімальная плошча ўчастка ва ўласнасці 500 гектараў.

Што тычыцца Беларусі, то, мне здаецца, наша галоўная праблема сёння не зямля, а свабодныя і справядлівыя выбары, аднаўленне прынцыпаў дэмакратыі, свабоды СМІ, вяршэнства закона. Гэта галоўнае! А што вырашаць з зямлёй, калі зразумела, хто намі кіруе.

Міхаіл ШРУБ,
кіраўнік сялянскай гаспадаркі (Жыткавіцкі раён):

– На мой погляд, не гэтае пытанне самае важнае для нас, беларусаў, прадаваць зямлю ці не. У Галандыі больш за 30 працэнтаў зямель знаходзіцца ў арэндзе, і гэта нікому не перашкаджае працаваць і добра жыць. Ёсць іншыя паспяховыя краіны, дзе зямля знаходзіцца толькі ў арэндзе, не ва ўласнасці.

На мой погляд, для нас сёння галоўнае, каб дзейнічала заканадаўства, каб правапрымяняльная практыка была такой, каб выконваўся дагавор арэнды, каб зямлю не забіралі, каб існавала працэдура выдзялення зямель і падтрымкі тых, хто хоча працаваць на ёй. І раней так было! Я як пачынаў? Прыйшоў у банк і ўзяў крэдыт пад 2 працэнты гадавых, купіў трактар, грузавую машыну і пачаў сваю справу. На жаль, з цягам часу артыкул пра крэдытаванне выхаляцілі з Закона аб фермерскай гаспадарцы. Сёння ўзяць фермеру крэдыт у банку тэхнічна амаль немагчыма.

Таксама раней была магчымасць атрымання так званых умоўных паёў: калі ў калгасе працавалі муж і жонка, то ім выдзялялі сямейны пай для арганізацыі фермерскай гаспадаркі. Калгаснік, які жадаў выйсці з агульнай гаспадаркі, мог прэтэндаваць на частку зямлі калгаса. Гэтую норму таксама адмянілі. Зараз, каб атрымаць зямлю, я павінен звярнуцца ў выканкам, прыкладыўшы згоду цапераншняга землекарыстальніка. Хто дасць такую згоду? Кіраўнік сельгаскааператыва? Ды ніколі ў жыцці, таму што яму за гэта нічога не перападзе. Наадварот, ён атрымае канкурэнта, які, магчыма, будзе працаваць лепш і якога яшчэ ў прыклад будуць ставіць.

Вось гэтыя праблемы трэба вырашаць!

І яшчэ такі момант. На мой погляд, для таго каб прыступіць да продажу зямлі, трэба, каб у дзяржаве сфарміраваўся нацыянальны капітал, інакш яна сыдзе пад тыя ж расійскія холдынгі… У беларусаў шмат грошай? Ім ёсць за што купляць зямлю? Давайце лепей зацікавім людзей па-гаспадарску працаваць на зямлі!

Апытвала Марыя ЭЙСМАНТ.

АД РЭДАКЦЫІ

Што і казаць, зямельная праблема – лёсавызначальная, і з бухты-барахты яе не вырашыш. Таму «Народная Воля» будзе рада, калі да яе абмеркавання падключыцца яшчэ мноства самых розных людзей.

ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Они – в Совете Республики

В минувшее воскресенье многие кандидаты в депутаты Палаты представителей хотя бы чуть-чуть, но волновались: пройду – не пройду. А вот для тех, кто баллотировался в Совет Республики, это уже было пройденным этапом. Еще 7 ноября на областных собраниях депутатов их судьба решилась окончательно. Правда, можно предположить, какая там была конкуренция, какое было голосование, если ни одного претендента не лишили депутатского мандата. Центральная комиссия по выборам и проведению республиканских референдумов официально обнародовала список 56 членов Совета Республики следующего созыва. Вот кто вошел в верхнюю палату Национального собрания.

От Брестской области:

КАРПИЦКИЙ Александр Сергеевич, 1960 года рождения, главный врач учреждения здравоохранения «Брестская областная больница».

МАРКЕВИЧ Василий Петрович, 1958 года рождения, генеральный директор открытого акционерного общества «Птицефабрика «Дружба».

НАРКЕВИЧ Юрий Иосифович, 1964 года рождения, председатель Брестского областного Совета депутатов.

ПРОТОСОВИЦКИЙ Григорий Васильевич, 1961 года рождения, председатель Столинского районного исполнительного комитета.

САЧКОВСКАЯ Ирина Юльяновна, 1968 года рождения, заведующая нотариальной конторой города Пинска.

ХРОЛЕНКО Владимир Федорович, 1963 года рождения, директор открытого акционерного общества «Пароконское».

ШАТЛИКОВА Тамара Анатольевна, 1961 года рождения, председатель Брестской областной коллегии адвокатов.

ШОЛТАНЮК Анатолий Витальевич, 1962 года рождения, председатель Жабинковского районного Совета депутатов.

От Витебской области:

ДЕМИДОВ Дмитрий Владимирович, 1975 года рождения, председатель Новополоцкого городского исполнительного комитета.

ДЕРКАЧ Юрий Николаевич, 1962 года рождения, начальник главного управления по здравоохранению Витебского областного исполнительного комитета.

ЖИНГЕЛЬ Олег Валентинович, 1967 года рождения, начальник региональной дирекции по Витебской области открытого акционерного общества «Белагропромбанк».

ЛЕВКОВИЧ Ирина Петровна, 1964 года рождения, начальник главного управления торговли и услуг Витебского областного исполнительного комитета.

МАТВЕЕВ Владимир Семенович, 1964 года рождения, генеральный директор коммунального проектно-ремонтно-строительного унитарного предприятия «Витебскоблдорстрой».

ПАНТЮХОВА Елена Валерьяновна, 1972 года рождения, директор республиканского унитарного предприятия радиотелецентр «Телерадиокомпания «Витебск».

ПОЛУШКИНА Татьяна Геннадьевна, 1957 года рождения, директор Полоцкого колледжа учреждения образования «Витебский государственный университет имени П.М.Машерова».

ЩАСТНЫЙ Анатолий Тадеушевич, 1961 года рождения, ректор учреждения образования «Витебский государственный ордена Дружбы народов медицинский университет».

От Гомельской области:

АБЕЛЬ Татьяна Валерьевна, 1964 года рождения, художественный руководитель заслуженного любительского коллектива Республики Беларусь народного цирка имени Валерия Абеля государственного учреждения «Дворец культуры «Костюковка».

КОТОВИЧ Владимир Олегович, 1962 года рождения, заведующий отделением микрохирургии глаза учреждения «Гомельская областная специализированная клиническая больница».

ЛЯХОВ Александр Андреевич, 1962 года рождения, генеральный директор государственного производственного объединения «Белоруснефть».

НЕВЕРОВ Алексей Николаевич, 1973 года рождения, председатель Гомельского областного объединения организаций профсоюзов, входящих в Федерацию профсоюзов Беларуси.

СЛИНЬКО Олег Михайлович, 1975 года рождения, директор коммунального сельскохозяйственного унитарного предприятия «Совхоз-комбинат «Заря».

СМОЛЯК Алла Викторовна, 1973 года рождения, председатель Гомельской областной организации Белорусского Общества Красного Креста.

ШИШКИН Андрей Геннадьевич, 1972 года рождения, главный редактор рогачевской районной газеты «Свабоднае слова».

ЯШКОВ Феликс Валентинович, 1964 года рождения, начальник Гомельской таможни.

От Гродненской области:

БАЙКО Валентин Валентинович, 1969 года рождения, заместитель директора общества с ограниченной ответственностью «Конте Спа».

ГЕДИЧ Игорь Николаевич, 1971 года рождения, директор Гродненского областного драматического театра.

ЛИСКОВИЧ Виктор Андреевич, 1960 года рождения, заместитель председателя Гродненского областного исполнительного комитета.

РОМАНОВ Олег Александрович, 1975 года рождения, первый проректор Гродненского государственного университета имени Янки Купалы.

СЕРАФИНОВИЧ Екатерина Адамовна, 1965 года рождения, главный редактор Лидской районной газеты.

СНЕЖИЦКИЙ Виктор Александрович, 1959 года рождения, ректор Гродненского государственного медицинского университета.

СОРОКО Эльвира Алексеевна, 1968 года рождения, директор Новогрудского государственного сельскохозяйственного профессионального лицея.

ШИШКО Александр Николаевич, 1959 года рождения, председатель сельскохозяйственного производственного кооператива «Озёры» Гродненского района.

От Минской области:

БАЧИЛО Александр Александрович, 1961 года рождения, начальник главного управления юстиции Минского областного исполнительного комитета.

ГАЙДУКЕВИЧ Валерий Владимирович, 1953 года рождения, депутат Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь шестого созыва.

ГОЛОВАТЫЙ Иван Иванович, 1976 года рождения, генеральный директор открытого акционерного общества «Беларуськалий».

ЗЯБЛИКОВА Елена Олеговна, 1967 года рождения, председатель Борисовского районного объединения организаций профсоюзов, входящих в Федерацию профсоюзов Беларуси.

КАПУЦКАЯ Калина Викторовна, 1975 года рождения, директор средней школы №14 г.Молодечно.

ЛУКЬЯНОВ Владимир Михайлович, 1972 года рождения, генеральный директор открытого акционерного общества «Агрокомбинат Дзержинский» Дзержинского района.

СУКОНКО Олег Григорьевич, 1951 года рождения, директор Республиканского научно-практического центра онкологии и медицинской радиологии имени Н.Н.Александрова.

ЯКУБИЦКАЯ Наталья Викторовна, 1971 года рождения, председатель Минского областного Совета депутатов.

От Могилевской области:

АНАНИЧ Виктор Михайлович, 1963 года рождения, председатель правления открытого акционерного общества «Сберегательный банк «Беларусбанк».

АНЮХОВСКИЙ Сергей Анатольевич, 1980 года рождения, директор открытого акционерного общества «Красный пищевик».

ВОРОНЮК Дмитрий Сергеевич, 1987 года рождения, первый секретарь Центрального комитета общественного объединения «Белорусский республиканский союз молодежи».

ДЬЯЧЕНКО Олег Викторович, 1971 года рождения, проректор Могилевского государственного университета имени А.А.Кулешова.

КАСКО Игорь Борисович, 1971 года рождения, главный врач Могилевской областной детской больницы.

КУШНАРЕНКО Алексей Иванович, 1975 года рождения, генеральный директор государственного производственного объединения по топливу и газификации «Белтопгаз».

ПОЛИЩУК Валерий Николаевич, 1963 года рождения, начальник Могилевского института Министерства внутренних дел Республики Беларусь.

ПОРТНИК Олег Петрович, 1959 года рождения, директор унитарного коммунального сельскохозяйственного предприятия «Совхоз «Доброволец» Кличевского района.

От города Минска:

ДРОЗДОВСКИЙ Константин Викентьевич, 1974 года рождения, директор Республиканского научно-практического центра детской хирургии.

ИВАНЕЦ Андрей Иванович, 1984 года рождения, главный ученый секретарь Национальной академии наук Беларуси.

ИЛЬИНА Марина Александровна, 1970 года рождения, директор гимназии №10 г.Минска.

РУММО Олег Олегович, 1970 года рождения, директор Минского научно-практического центра хирургии, трансплантологии и гематологии.

РУНЕЦ Татьяна Аркадьевна, 1969 года рождения, начальник Главного управления Министерства финансов Республики Беларусь по г.Минску.

РУСАКОВИЧ Андрей Владимирович, 1965 года рождения, заведующий кафедрой дипломатической и консульской службы факультета международных отношений Белорусского государственного университета.

СИВЕЦ Сергей Михайлович, 1973 года рождения, заместитель директора Национального центра законодательства и правовых исследований Республики Беларусь.

ЧАЙЧИЦ Виктор Иванович, 1960 года рождения, председатель Белорусской республиканской коллегии адвокатов.

***

По закону восемь кандидатур в Совет Республики представит еще Александр Лукашенко. Кто попадет в президентскую квоту, нетрудно догадаться. В основном знакомые лица.

СМЕХАТУРА

У школе наладзілі дзіцячыя выбары

У Гродне ў дзень парламенцкіх выбараў у школе №33 дзецям прапанавалі прагаласаваць за яблыкі, грушы, вішні і іншую садавіну.

Усё было зроблена па-сапраўднаму: дзяцей, як і дарослых, запрашалі ўзяць удзел у выбарах. Побач з участкам для дарослых, на якім абіралі дэпутата парламента, працаваў дзіцячы ўчастак. У гэтых выбарах удзел маглі браць гродзенцы да 18 гадоў. Тут дзейнічала свая выбарчая камісія з падлеткаў, бюлетэні, кабінкі для галасавання і пяць кандыдатаў: яблык, груша, вішня, дыня, маліна.

Пераможцы ў дзіцячых выбарах прэтэндуюць стаць сокам, пюрэ або ўвайсці ў склад іншых харчовых прадуктаў. Вынікі дзіцячага галасавання абяцаюць улічыць пры вырабе сваёй прадукцыі гродзенскія прадпрыемствы. Дзіцячыя выбары былі арганізаваны пры дапамозе БРСМ.

Цікава, а як падлічваліся галасы і падводзіліся вынікі гэтага галасавання – адкрыта і празрыста альбо ў інтарэсах нейкіх прадпрыемстваў харчовай прамысловасці?

Аляксей МІХАЛЁЎ.

На здымку: падчас дзіцячых выбараў у Гродне.

СТАЛА ВЯДОМА...

Як урад збіраецца ратаваць адсталыя раёны Гродзеншчыны

Савет міністраў зацвердзіў план развіцця асобных рэгіёнаў, якія адстаюць па ўзроўні сацыяльна-эканамічнага развіцця. Паводле гэтага дакумента, тром раёнам Гродзенскай вобласці – Свіслацкаму, Воранаўскаму і Зэльвенскаму патрэбна дапамога. У дакуменце адзначаецца, што тут адсутнічаюць буйныя прамысловыя прадпрыемствы і яны не вельмі прывабныя для інвестараў, а таксама пералічваюцца ўсе канкрэтныя праекты для іх аздараўлення.

Зэльвенскі раён

У рэгіёне пабудуюць станцыі абезжалезвання і ачышчальныя збудаванні, газаправод і вулічныя сеткі газазабеспячэння ў аграгарадку Кошалі. У 2020 годзе ў раёне з'явіцца вытворчасць паліўных гранул і невялікае прадпрыемства па вырошчванні грыбоў, а таксама будзе пабудавана прадуктовая крама ў раённым цэнтры. У мясцовай бальніцы пройдзе капітальны рамонт з мадэрнізацыяй харчблока. Патэнцыяльны інвестар прапануе пабудаваць у раёне аўтамыйку са станцыяй тэхнічнага абслугоўвання легкавых і вялікагрузных аўтамабіляў і рэканструяваць незавершанае будаўніцтва будынка палiклiнікі ў Зэльве пад аб'ект медыцынскага прызначэння.

Зэльвенскі раён лічыцца адным з самых апусцелых і старэючых раёнаў Беларусі. З 2001 года тут больш за ўсё скарацілася колькасць насельніцтва (на 43%) і тут самы высокі працэнт сталых людзей.

Свіслацкі раён

У раёне намечана будаўніцтва дадатковай залы на малочна-таварнай ферме, станцыі абезжалезвання і ачышчальных збудаванняў, а таксама кантэйнерных тэрміналаў і лагістычнага цэнтра. Ужо ў наступным годзе ў раёне з'явіцца тэрмінал па перагрузцы вадкіх хімічных прадуктаў. На тэрыторыі былога вайсковага гарадка ў 2020 годзе павінен запрацаваць яшчэ адзін лагістычны тэрмінал.

Да 2025 года ў Свіслацкім раёне пачне выпускаць прадукцыю дрэваперапрацоўчае прадпрыемства. Да 2025 года абяцаюць стварыць у раёне 500 новых працоўных месцаў.

Акрамя гэтага інвестарам прапаноўваюць пабудаваць у раёне аптэва-лагістычны цэнтр альбо арганізаваць вытворчасць будаўнічых матэрыялаў на базе нявыкарыстанага Свіслацкага ўчастка Мастоўскай МПМК-155. А яшчэ – вырошчваць зялёную ў цяпліцах на базе невыкарыстоўваемай маёмасці «Свіслацкай сельгастэхнікі».

Воранаўскі раён

Зыходзячы з дакумента, у Воранаўскім раёне ў прадпрыемства «Доцішкі» з'явіцца новае сховішча для садавіны, будуць рэканструяваны дзве малочна-таварныя фермы і пабудаваны цялятнік на 420 галоў. У 2021–2022 гадах плануецца мадэрнізаваць Радунскі ўчастак «Лідахарчканцэнтратаў». Будуць пабудаваны станцыі абезжалезвання і ачышчальныя збудаванні. У Радуні павінен з'явіцца гасцінічны комплекс, а ў раёне – новыя гандлёвыя аб'екты.

Для інвестараў існуюць прапановы па арганізацыі вытворчасці паглыбленай перапрацоўкі бульбы альбо вытворчасці па разліве вады для піцця. У Воранаўскім раёне прапануюць пабудаваць «зону чакання» з прымяненнем электроннай чаргі пасля міжнароднага аўтамабільнага пункта пропуску «Бенякони-1». Акрамя гэтага ў раёне рэалізуюць трансгранічны праект, у якім удзельнічаюць два гарады – беларускі Воранава і літоўскі Алітус. Дзякуючы гэтай праграме, у раёне дзейнічаюць перасоўныя ФАПы, якія абслугоўваюць аддаленыя вёскі.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

Падрыхтавана паводле пастановы Саўміна ад 09.11.2019 года №689.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Як чагосьці ў вас не стане – скралі іншапланецяне

З красавіка па кастрычнік жывёлагадоўчы комплекс у Полацкім раёне страціў 16 кароў, якія пасвіліся ў статку кругласутачна. Двое мясцовых жыхароў выкрадалі кароў са статка, у лесе іх забівалі і прадавалі мяса перакупшчыкам.

Варта ўсё ж сказаць спачатку:
Вельмі шмат было кароў
У тутэйшым дойным статку,
А надоі – будзь здароў!
Пагалоўе ўсё на лета
Выганялася з хлява.
І зусім не дзіўна гэта:
Сакавітая трава
Для жывёлы, несумненна,
Лепш, чым леташні сянаж
Ці залеташняе сена.
А за фермаю наўсцяж
Дываном шматкаляровым
Разаслаўся звонкі луг.
Надта ўежна там каровам,
Ім не трэба і пастух.
Дык, бадай, пастух-латруга
Не хадзіў і сапраўды,
Бо каб ён цягаўся з пугай,
Не было б затым бяды.
Без належнае аховы
Са шматлікай чарады
Пачалі знікаць каровы
Немаведама куды.
Не адразу сем ці восем –
Прападалі па адной.
І часцей чамусьці ўвосень,
Хоць знікалі і вясной.
І няма з навалай зладу.
Вінавацілі ваўкоў,
Бо яны крадуць гавяду
У людзей спакон вякоў.
А затым прыйшлі да згоды:
Гэта ўсё-ткі не ваўкі,
Бо драпежнікі заўсёды
Рвуць жывёлу на шматкі,
Застаюцца толькі косці
Ад абгрызеных кароў.
Дык пакінулі б хоць штосьці,
І была б на лузе кроў.
Дзе ж каровы? Вось пытанне!
Хтось развеяў каламуць:
– Гэта ж іншапланецяне
Іх для доследаў крадуць!
Я чытаў у прэсе дзесьці,
Што й людзей крадуць яны,
Каб даследчыкам завезці.
След у справе не зямны!
Хоць цікава ён талкуе,
Але ўсё ж лухту нясе.
Ды гіпотэзу такую
Прынялі амаль што ўсе.
«Для такой карыснай мэты, –
Парашыла грамада, –
Жыхарам другой планеты
І каровы не шкада.
Іх у статку да халеры,
Нават ёсць яшчэ й быкі!»
І далі, напэўна, веры
Фермы той кіраўнікі,
Што худоба й праўда ў космас
Паляцела ў гэты год,
Хоць ні прама і ні ўскосна
Не пацвердзіўся палёт.
На зладзеяў выпадкова
Выйшлі ўсё ж… Як з чарады
Знікла зноў адна карова,
Дык у лес вялі сляды.
Як пайшоў слядак па следзе,
На адной з глухіх палян
Ён якраз зладзеяў згледзеў –
Хіжых «іншапланецян».
Ім прыйшлося праўду-матку
Расказаць, само сабой,
Як кароў лавілі ў статку
І вадзілі на забой.
Прывялі сюды сяляне
Пагалоўя столькі шмат,
Што стварыўся на паляне
Ледзь не мясакамбінат!
Не залежвалася мяса –
Быў у іх належны збыт.
Не злавілі б іх, дык з часам
Узрастаў бы апетыт…

* * *

Беларусам шараговым,
А тым больш кіраўнікам
(Нават цёлкам і каровам!)
Я, бадай, падказку дам:
Як чагосьці ў вас не стане,
Калі штосьці прападзе,
Знайце: «іншапланецяне»
Ні пры чым у той бядзе.

Мужчыны – ветраныя

Кажа яна:
– У мужчын
Ветраныя мазгі:
Сёння цалуе адзін,
Заўтра цалуе другі…

Не тая тара

Я выпіў толькі кружак пару
І ўжо папоўз, нібы чарвяк.
Напэўна, у такую тару
Не налівацьму больш каньяк.

Ідэальная пара

Госць – з усмешкаю на твары:
– Павіншую жаніха я,
Бо не знаю лепшай пары:
Ты храпеш, яна – глухая…

СПАДЧЫНА

Каб не перасохлі песенныя крыніцы

Вандруючы па Беларусі, я неаднойчы заўважаў, як вясковыя фальклорныя гурты не вельмі дбайна ставяцца да беларускай традыцыйнай песеннай культуры, да народных абрадаў і традыцый свайго рэгіёна. А яны ж заглыблены ў гісторыю, яны ж дасталіся нам у спадчыну «ад прадзедаў спакон вякоў»!

Мне ў жыцці пашчасціла – першыя крокі ў мастацтва я зрабіў у Тураве, на зямлі славутага Кірылы Тураўскага. Надпрыпяцкі край багаты і на ўраджайныя землі, і на працавітых людзей. Памятаю, як увесну палешукі вялі ў полі юраўскія карагоды, а ў жніво з любоўю спявалі: *«Ой, жніце, жніце, жнеячкі, / няхай будзе пагодачка, / хай спорыцца работачка»*. Прыбраўшы з поля ўраджай, гулялі вяселлі, і я, малады харэограф, хадзіў і ездзіў ад вёскі да вёскі па Жыткавіцкім, Петрыкаўскім, Лельчыцкім і Мазырскім раёнах, каб занатаваць вясельныя песні і абрады. Тыя экспедыцыі сталі для мяне своеасаблівымі народазнаўчымі ўніверсітэтамі.

Сёння ж мала дзе ў вёсцы пачуеш беларускую народную песню, пабачыш народны танец. Паўсюль, нават на гэтак званых святах вёскі, са сцэны гучыць рускамоўная папса. Таму я нізка кланяюся тым калектывам, якія маюць у сваім рэпертуары песні, пачутыя калісьці ад бабуль. Як ветэран сцэны звяртаюся да кіраўнікоў песенных калектываў: развучвайце і спявайце песні на роднай мове! Без сваёй песні народ ператворыцца ў бязмоўнае насельніцтва!

Кіраўнікі і ўдзельнікі мастацкіх калектываў з настальгіяй успамінаюць тыя часы, калі Міністэрства культуры праводзіла агляды фальклорных калектываў, пераможцы якіх траплялі на канцэрты ў абласныя цэнтры, у сталіцу. Не выпускаліся з-пад увагі і дзіцячыя гурты. Мне могуць сказаць: і цяпер ладзяцца такія агляды. Так, ладзяцца. Але калі раней падобныя мерапрыемствы праходзілі дні тры, то сёння – дзве-тры гадзіны. І заключных выступленняў на сталічных сцэнах не чутно і не відно.

За сваё жыццё я заснаваў ажно пяць народных калектываў (званне прысуджана Мінкультам) – «Прыпяць» і «Верасок» у Жыткавіцкім раёне, «Кола» пры Мінскім абласным цэнтры культуры, «Ніва» ў вёсцы Рэмель Столінскага раёна, фальклорны тэатр «Матуліна хата» ў Мінску. Ансамблю «Прыпяць» сёлета споўнілася 55 гадоў. На юбілейны канцэрт у Тураў з'ехаліся сівыя «ветэраны» са сваімі дзецьмі і ўнукамі. Прыехаў з Ленінградскай вобласці заслужаны артыст Расіі Фёдар Сядзельнік, далучыліся да землякоў ваенны пенсіянер з Расіі Іван Матож і падпалкоўнік міліцыі з Гомеля Міхась Дзедавец, чыя маці Настасся Дзедавец калісьці запявала: *«Па-над Прыпяццю, ціхай ракою, / старажытны наш Тураў стаіць. / Навакол неабсяжнай сцяною / залатая пшаніца шуміць»*.

На беразе Прыпяці было зладжана сапраўднае свята беларускай песні і танца. Дзякуй усім, хто дапамог яго правесці, – бізнесмену і пісьменніку Валерыю Сароку, прадпрымальніку Францу Жылку, настаўніцы з Турава Таццяне Мароз, менеджару Юрасю Котаву, спявачцы Кацярыне Пяршлевіч, генерал-лейтэнанту Алегу Курчэўскаму, сямейнаму ансамблю «Абібокі», супрацоўнікам Жыткавіцкага райвыканкама. Дзякуючы вам, шаноўныя, не перасохлі песенныя крыніцы на Тураўшчыне, а значыць, Беларусь будзе жыць!

Мікола КОТАЎ, ганаровы грамадзянін г.Турава.

АБУРАЛЬНЫ ЛІСТ

«Извините…»

З нецярпеннем чакаў, калі на парозе кватэры з'явіцца перапісчык. Бо справа для дзяржавы патрэбная.

Але мінаюць дзень, два, тры… І нарэшце званок… Перада мною дзяўчынка, якая па ўзросце для мяне ўнучка.

– Заходзьце, даражэнь-кая, заходзьце!

Яна з маленькім камп'ютарам – планшэтам:

– Нет, мы тут, на площадке, поговорим…

А, між іншым, жонка за мною стаіць, і па ўсім бачна, што яна таксама хоча, каб дзяўчынка ў кватэру зайшла.

Хоць нязручна ў тамбуры пра дзяржаўна важныя справы гаварыць, але ж абставіны вымушаюць.

На ўсе пытанні дзяўчынкі – і пра чатыры соткі, і пра кусты смародзіны-парэчкі – мы адказалі.

Склала дзяўчыначка свой планшцэцік. Падзя-кавала…

– А што пра мову нічога не спыталі? – зацікаўлена пытаюся я. – Пра гэта шмат што пішуць…

– А разве для вас не русская родная? – здзівілася дзяўчынка.

– Ад нараджэння – беларуская.

Яна зноў разгарнула планшэт, нешта там памацала і на развітанне сказала: «Извините».

P.S. Не вінаватая дзяўчынка. Не! А вось хто яе інструктаваў і з якой мэтай?!

Генадзь ПАШКОЎ, паэт, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, заслужаны дзеяч культуры Беларусі.

ЭКОЛОГИЯ ДУШИ

Изживем сквернословие

Проходя по улице, встретила компанию молодых людей. Сидя на корточках, двое парней «заправлялись» пивом, а стоящая рядом девушка курила. Все были красиво и модно одеты.

Эта встреча могла остаться незамеченной, если бы не отборный мат, которым перемежалась речь парней. Мимо них равнодушно проходили люди, не выражая никаких эмоций. Я сначала тоже прошла мимо, но потом всё-таки вернулась к молодежи, сделала замечание парням: неприлично в присутствии девушки выражаться нецензурными словами. В ответ: «Да она не хуже нас матерится!..»

В последнее время ненормативная лексика часто слышится не только среди взрослых, но и в среде юных, даже детсадовские дети, случается, так вульгарно обзывают друг друга, что хочется спросить: «У кого учитесь?»

Мат можно услышать везде: на улице, в метро, в электричке, в больнице, в солидных учреждениях, даже в школе. Более того, кое-кто из молодежи уверен, что материться не только можно, но и нужно, чтобы подчеркнуть важность, стильность, престижность и современность. Именно подростки своей убогой несформированной речью глубоко рыхлят почву для выращивания сквернословия в таком масштабе, что уже сегодня можно говорить об угрозе «девятого вала» нецензурщины.

Кстати, в белорусском языке нет нецензурных слов. Вот тот случай, когда вред соседства с той страной, откуда пришел к нам мат, налицо.

Ученые установили, что матные слова вызывают мутационногенный эффект, подобный тому, что дает радиационное излучение мощностью 30 тысяч рентген. Не из-за того ли у нас всё больше и больше появляется на свет уродов? Наукой доказано, что слова воздействуют на ДНК. Да это, в принципе, известно еще с древних времен, когда молитвами святых исцелялись безнадежно больные.

Ругающийся матом человек не только оскверняет свои уста, но и льет грязь в уши окружающих, зачастую развращая их. И, как следствие, вовлекается в сферу влияния нечистой силы. Убиваются детская чистота, женская стыдливость, мужское благородство.

Особенно пагубно влияет сквернословие на детские души. Дети, выросшие среди площадной брани, становятся духовно ущербными. У детей же, привыкших к целомудренной речи, вырабатывается стойкое отвращение к сквернословию. Эта брезгливость является надежной защитой от общения с дурной компанией.

А еще ученые доказывают, что скверные слова собираются в окружающей среде в сгустки отрицательной энергии и могут вызывать различные природные катаклизмы, очевидцами которых мы сами являемся.

Вот почему, проходя мимо любой компании, где слышен мат, я останавливаюсь и прошу прекратить сквернословить. Выслушав мои убедительные доводы насчет того, какой вред приносит им ругательная лексика, ребята извиняются и переходят на нормальное общение. И меня это радует.

Тамара Ивановна ТАРАСОВА, педагог, ветеран труда.
г.Фаниполь Дзержинского района.

ПИСЬМО ИЗ ЯПОНИИ

Хочу познакомиться с белорусской женщиной

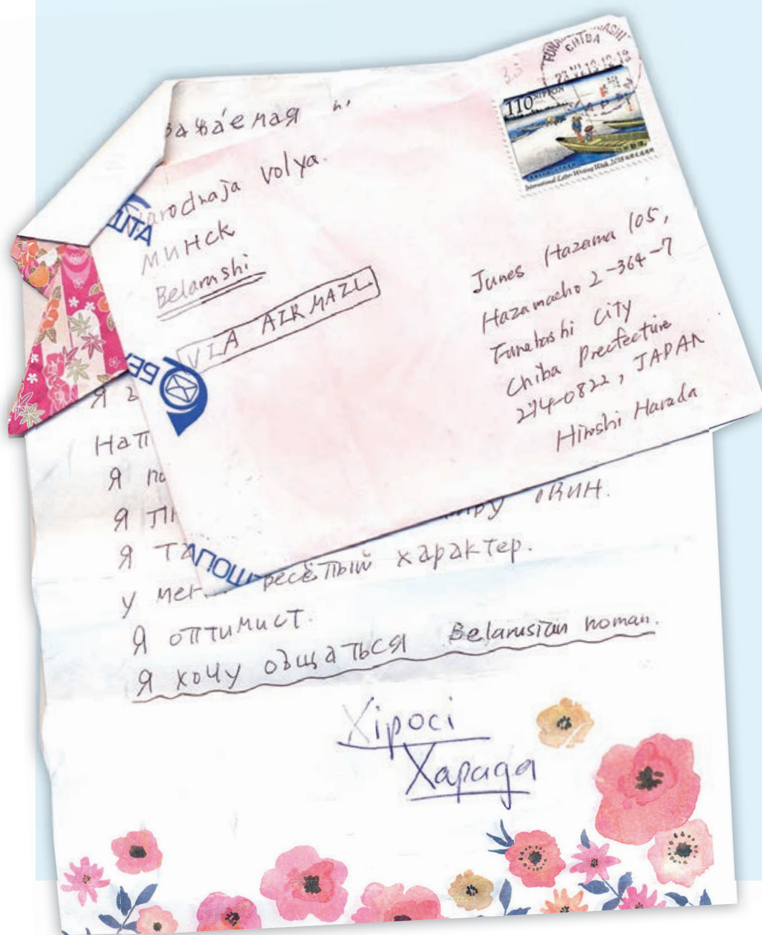
Многоуважаемая «Народная Воля»!

Хочу через газету познакомиться с кем-либо из белорусских женщин.

Я – японец, мне 47 лет, рост 176 сантиметров. Живу в Токио, один. У меня веселый характер. Оптимист. Разговаривать могу как на родном языке, так и на английском.

Ищу белорусскую женщину для общения. Вот мой адрес (см. ниже).

Хироси ХАРАДА.

ПРОБЛЕМА

Почему в Беларуси забыты дети войны?

Помнится, еще во времена Машерова в Беларуси собирались поставить памятник детям войны. Тогдашний руководитель БССР как участник Великой Отечественной прекрасно понимал, что дети тоже внесли свою лепту в победу над фашизмом. Тысячи белорусских гаврошей сражались с оружием в руках против немецких захватчиков, были партизанами, многие выполняли роль связных.

В советской Беларуси в машеровские времена к послевоенным детям-сиротам, чьи родители погибли на полях сражений, было уважительное отношение. К сожалению, при теперешней власти мы, дети-сироты, совсем забыты, не защищены Законом РБ «О ветеранах». Был бы жив Петр Миронович, я думаю, все было бы по-другому.

Не хочет возвращаться сегодняшняя власть и к идее памятника. Разве в Беларуси, богатой на талантливых художников, не найдется скульптора, способного осмыслить и воплотить в материале благодарность и благородство наших современников по отношению к детям войны? Что, важнее воздвигать ледовые дворцы и резиденции, удивляющие всех посетителей своей роскошью?

Почему руководство вроде как социально ориентированной страны нас игнорирует, не хочет нам хоть как-то помочь? Пенсии у нас всего около 250 рублей, ведь бóльших мы не могли заработать.

Признаться, надеяться на серьезную государственную поддержку нам уже невмоготу. За последние десятилетия мы просто устали доказывать свою правоту Министерству социальной защиты, почувствовали свое полное бессилие от невозможности что-то объяснить, уж не говоря о том, чтобы что-то изменить.

Нас, чудом достигнувших преклонных лет, в живых осталось совсем мало. И по своим квартирам мы передвигаемся кто с помощью костылей, а кто и на четвереньках. Нас никто не замечает, не видит и не слышит. Нам осталось дождаться только последней помощи (так называемых «гробовых») и тихо уйти в мир иной...

Ольга МОСКАЛЕВА.
г.Орша.

ДАЖЫЛІСЯ...

Хочаш працаваць настаўніцай? Здай аналіз на ганарэю

Усім вядома, што адзін раз у год настаўнікі павінны прайсці абавязковы медыцынскі агляд – здаць аналізы, зрабіць кардыяграму, наведаць тэрапеўта, а жанчыны – яшчэ і жаночую кансультацыю. Так было раней. А зараз, згодна з пастановай Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь «Аб правядзенні абавязковых і пазачарговых медыцынскіх аглядаў працоўных» ад 29 ліпеня 2019 года за подпісам міністра В.С.Караніка, настаўнікі павінны праходзіць яшчэ псіхіятра і нарколага, здаць аналізы на ганарэю (а чаму не на сіфіліс?).

Гэта можна яшчэ зразумець, калі нехта ўладкоўваецца на работу ўпершыню, тады псіхіятр ці нарколаг можа пацвердзіць толькі тое, што пацыент не стаіць на ўліку, і не больш. А калі настаўнік добрасумленна працуе не адзін дзень, не год, а некалькі дзесяцігоддзяў – навошта гэтая спецыяльная муштра? Чаму чыноўнікі, якія прымалі гэтую пастанову, лічаць некампетэнтнымі дырэктараў школ? Доктар бачыць таго, хто прыйшоў на прыём, можа, раз у год ці наогул першы раз, дырэктар бачыць сваіх падначаленых кожны дзень. І атрымліваецца, што я – выкладчык вышэйшай катэгорыі, са сваім абсалютна цвярозым укладам жыцця сяджу ў чарзе да нарколага разам з тымі, хто без гарэлкі жыць не можа. А побач у чарзе да акуліста сядзіць бацька майго вучня і са здзіўленнем глядзіць на мяне. І гэты подпіс – проста фармальнасць. І дактары гэта таксама добра разумеюць. Але каму з гэтага карысць? Настаўнікам – не, медыкам – не, іх завалілі адпіскамі з ног да галавы. Паліклінікі і так перапоўнены чэргамі хворых. Грамадству ў цэлым – таксама не. І нават прыродзе бюракратычная валакіта прыносіць толькі шкоду, бо тоны паперы ідуць у сметнік. І ніхто не думае, што на выраб паперы знішчаецца лес. А ці кожны з чыноўнікаў пасадзіў хоць адно дрэва? У Ізраілі кожную вясну школьнікі садзяць дрэвы. Было б вельмі добра, калі б і ў нас тыя, хто так «клапоціцца» пра здароўе настаўнікаў, лепш садзілі б дрэвы.

І ў дадзенай сітуацыі мне ўзгадваецца выдатны піяніст і грамадзянін з высокай унутранай адказнасцю – Святаслаў Рыхтар, які некалі казаў, што ён не можа сабе дазволіць, каб на століку ў вагоне цягніка «калыхаўся» забыты кавалачак цукру. Бо за гэтым рафінадам ён бачыў патрачаны час і працу соцень людзей – сялян, аграномаў, вадзіцеляў, работнікаў заводаў і г.д. Вядомы ва ўсім свеце музыкант вельмі цаніў не толькі свой час, але і час іншых.

У нас жа чыноўніца з міністэрства абураецца на маё тэлефанаванне, што я падымаю гэтую праблему: маўляў, гэта такая дробязь. Але ўсё наша жыццё якраз і складваецца з дробязяў. І навошта ў маштабах краіны тысячам настаўнікаў траціць свой час у чэргах да нарколагаў і псіхіятраў? Чаму чыноўнікі крадуць наш час, а гэта значыць наша жыццё?

Яшчэ адно меркаванне, якое мне хацелася б выказаць, – гэта тэма прышчэпак. Стаўленне да прышчэпак нават у саміх дактароў неадназначнае. Бо прышчэпка – гэта пэўная правакацыя арганізма. І на гэта ў кожнага свая рэакцыя. Можа, камусьці яны патрэбны – на здароўе! У мяне іншае меркаванне. Бо я лічу, што самая лепшая прышчэпка – гэта тая, якую мне падараваў Бог, – мая імунная сістэма. Вырваўшыся дваццаць гадоў таму з медыцынскага палону, я выпрацавала свае метады і спосабы падтрымкі гэтай сістэмы кожны дзень у моцнай форме. Тым не менш, калі я нават здаровая і не нясу ніякіх пагроз іншым і адмаўляюся ад прышчэпак – пачынаюцца праблемы з подпісам даведкі аб стане здароўя і допуску да работы. І ў якасці аргумента мне навязваюць, што, маўляў, магу некалі захварэць і некага заразіць. Хаця прышчэпка – гэта не абсалютная панацэя. Аднак у нас па вуліцах ходзяць патэнцыяльныя злачынцы і, магчыма, нават забойцы, але іх жа ніхто не ізаліруе заўчасна. Дарэчы, кожны вадзіцель за рулём аўтамабіля патэнцыяльна таксама небяспечны, бо на дарогах могуць узнікнуць у любы час непрадбачаныя сітуацыі. І калі кіравацца такой логікай, як гэта робяць некаторыя выдумшчыкі падобных пастаноў, то тады трэба пазбаўляць і вадзіцеляў усіх правоў. Вось і выходзіць, што нейкі «дзядзька» распараджаецца маім жыццём… А па якім праве? У нас ёсць крымінальная адказнасць за крадзеж матэрыяльнай маёмасці. А я мару аб тым, каб была адказнасць яшчэ і за крадзеж ЧАСУ – гэтай найвялікшай дазіраванай каштоўнасці, дадзенай Усявышнім.

Святлана АБДУЛАЕВА, выкладчык Дзіцячай школы мастацтваў з 35-годовым стажам, член Міжнароднай асацыяцыі пісьменнікаў і публіцыстаў.
г.Навагрудак.

НЕСТАНДАРТ

В Италии открываются приюты для разведенных мужчин

По всей территории Апеннин активно открываются дома для мужчин, переживших развод и оставшихся без крыши над головой.

Эта категория итальянцев все чаще примыкает к группе так называемых новых бедных – категории населения, представители которой по своему образованию, квалификации и социальному статусу никогда раньше не относились к низшим слоям.

Достаточно быстро пробежаться по статистическим данным, чтобы убедиться в том, что бывшие супруги с успехом доводят своих некогда благоверных до полного банкротства. В результате почти в 60 процентах разводов общее жилье присуждается жене, с которой остаются дети. Плюс в 94 процентах случаев мужчин обязывают выплачивать алименты не только ребенку, но и бывшей супруге, чтобы гарантировать ей уровень жизни, к которому она привыкла в замужестве. На практике это выливается в круглую сумму, в среднем свыше тысячи евро в месяц (в случае наличия ипотечного кредита ежемесячные выплаты вполне могут дойти и до 1500 евро), которая порой неподъемна даже для многих работающих мужчин, не говоря уже о тех, у кого нет постоянного заработка.

Оказавшись в подобных тисках, выгнанные женами итальянцы не могут не только оказать бывшим супругам материальную поддержку, но даже оплатить съемное жилье. Многие вынуждены скитаться по друзьям и знакомым. Порой дело и вовсе доходит до абсурда: некоторые экс-отцы семейства вынуждены спать в собственных авто. Число синьоров, для которых развод и раздел имущества оборачиваются личной трагедией, растет из года в год.

Как отмечают в Ассоциации разведенных мужчин, местные власти все чаще уделяют внимание этой проблеме, которая из разряда банальных превратилась в остросоциальную и приобрела без преувеличения государственные масштабы.

Приютами для разведенных мужчин стремительно обрастает вся Италия, от севера (Турин) до самых южных точек (Неаполь). Помещения в распоряжение «бездомных мужчин» передают волонтеры либо христианские организации. Для изгнанных отцов это не только крыша над головой, но и прекрасная возможность видеться с детьми и получить бесплатную консультацию психолога, который грамотно и аргументированно объяснит им, как вернуть их стремительно выходящую из-под контроля жизнь в привычное русло.

На сегодняшний день самыми популярными «пансионатами для отцов» являются приюты в Сассари, на Сардинии, в Римини и в Болонье. В последнем случае речь идет о здании, недавно конфискованном у мафии, в котором предусмотрено несколько комнат для постояльцев, есть общий зал с кухней, а также специальные места для проведения досуга с детьми, например, бассейн и детская площадка.

Все бы хорошо, если бы не одно важное «но»: больше чем год мужчины, оказавшиеся в трудной жизненной ситуации, в этих приютах находиться не могут. За этот срок им нужно постараться обзавестись не только постоянной работой, но и желательно крышей над головой.

Для того чтобы хоть немного выровнять положение и попытаться справиться с этой социальной катастрофой, власти региона Лацио, в который входит Рим, в прошлом году решили предоставлять уязвимым категориям населения финансовую поддержку. Последуют ли другие итальянские области примеру «центра», пока утверждать преждевременно. В стране, мягко говоря, не так все просто с финансами – внешний долг Италии перешагнул все разумные рамки, перевалив за 2 триллиона евро (более 132 процентов от ВВП).

Нива МИРАКЯН.

Рим.

На фото: разводы все чаще оборачиваются для итальянских мужчин финансовой трагедией и потерей крыши над головой.

Фото REUTERS.

ПОЗДРАВЛЯЕМ!

Победило стремление к свободе

В Праге, Братиславе и других городах бывшей Чехословакии отмечают 30-летие «бархатной революции».

30 лет назад жители Чехословакии вышли на улицы Праги и других городов, чтобы потребовать от властей, как тогда говорили, нового мышления и либерализации общественной жизни. Они хотели добиться упразднения однопартийного правления, а для этого, по мнению протестующих, были необходимы свободные выборы. Чехословакия стала примером для государств Восточного блока, как можно добиться смены правящей элиты без кровопролития, парламентским путем. Позднее это явление и событие, положившее ему начало, окрестили «бархатной революцией».

Уже в декабре 1989 года лидером страны стал бывший диссидент, известный драматург и правозащитник Вацлав Гавел.

Сегодня Чехословакии больше нет: две страны – Чехия со столицей в Праге и Словакия со столицей в Братиславе – разошлись так же мирно, без насилия.

Заслуга в организации такого рода политического процесса приписывается всё тому же Гавелу.

Марош ШЕФРОВИЧ, заместитель председателя Еврокомиссии:

– Берлинская стена рухнула не сама по себе, а потому, что этого требовали люди, таковы были их чаяния. Примерно так же обстояло дело и с образованием двух государств: и чехи, и словаки стремились жить в своих странах, говорить на своих языках и быть свободными. Они хотели стать частью объединенной Европы, хотели процветания. Еще и поэтому справедливым, мне кажется, будет сказать, что у «бархатной революции» только позитивные итоги.

Но процветание и жизнь в сообществе европейских наций не означает всегда безоблачное существование. Есть сложные проблемы в Словакии, наличие кризиса не отрицают и в Чехии.

Среди факторов, вызывающих тревогу, многие сегодня называют растущий национализм, популизм властей и протекционизм в экономике.

17 ноября 2019 года Прагу вновь заполнили тысячи демонстрантов. Национальный проспект, на котором тридцать лет назад властями ЧССР была жестоко разогнана студенческая демонстрация, превращен в пешеходную зону. Вокруг мемориальной доски, которой отмечено это событие, горят сотни свечей и лежат цветы.

Позавчера премьер-министр Чехии Андрей Бабиш в сопровождении министра юстиции Марии Бенешовой прибыл к мемориальной доске на Национальном проспекте (Народни), чтобы возложить цветы. Накануне под лозунгами отставки премьера прошла массовая демонстрация, собравшая около 300.000 участников. При возложении цветов премьер был освистан оппонентами. Свистом сопровождалось и появление председателя социал-демократической коалиционной партии Яна Гамачека, накануне высказавшегося в защиту премьера и президента.

Главы оппозиционных партий TOP 09, гражданских и христианских демократов и движения «Старосты и независимые» почтили память Вацлава Гавела на его могиле на Виноградском кладбище Праги.

По маршруту демонстрации 1989 года прошло шествие, в котором приняли участие более десяти тысяч человек. Молодежь и активисты неправительственных организаций провели карнавальное шествие – «бархатный праздник». Некоторые костюмы имели сатирический и политический подтекст.

Сотни человек собрались в Альбертове, чтобы в Международный день студентов вспомнить о расправе нацистов над чешскими студентами в 1939 году и о жестоком подавлении студенческих выступлений в 1989-м. Председатель Совета вузов Чехии Милан Поспишил подчеркнул: *«История вновь показывает нам, что если забывать о былых уроках и воспринимать завоевания как должное, то прошлое вновь незаметно может стать настоящим».*

Выступление ректора Карлова университета Томаша Зимы сопровождалось свистом – студенческие активисты требуют его отставки на фоне ряда скандалов и конфликтов.

Юбилей «бархатной революции» отмечается и в других городах. В Брно продолжается трехдневный фестиваль «30 лет свободы». В университете им.Палацкого в Оломоуце открыли «музей тоталитаризма» под открытым небом, а в здании развернули фотовыставку, посвященную событиям 1989 года.

В Питтсбурге и Милане были открыты новые «скамейки Гавела» – мемориальные скамьи, которые устанавливают во всем мире в память о диссиденте, драматурге, философе и первом президенте постсоциалистической Чехословакии Вацлаве Гавеле.

Галина РУТ.

ТАМ, У НИХ...

Кто выиграет выборы?

24 ноября – второй тур президентской кампании в Румынии.

Действующий глава государства **Клаус Йоханнис**, политик правой ориентации, идет на второй тур с большими шансами: в первом туре 10 ноября он получил около 37% голосов.

Экс-премьер-министр, социал-демократ **Виорика Дэнчилэ**, правительство которой было отправлено в отставку всего за неделю до первого раунда по вотуму недоверия, инициированному Национал-либеральной партией, набрала около 23 процентов голосов.

Клаус Йоханнис и команда его предвыборного штаба решили не участвовать в прямых дебатах с Виорикой Дэнчилэ. Йоханнис заявил, что не может быть никаких дебатов с кандидатом от политформирования, которое правило во вред румынам и только имитирует демократию. Виорика Дэнчилэ говорит так: *«Думаю, что господин Йоханнис боится противостояния со мной».*

Галина РУТ.

КРУПНЫЙ ПЛАН

Врачи спасли жизнь президенту Сербии

Врачи в Белграде спасли жизнь президенту Сербии Александру Вучичу, госпитализированному из-за проблем с сердцем. Об этом заявил министр здравоохранения Сербии Златибор Лончар.

Лончар сказал, что у Вучича небольшие хронические проблемы с сердцем, но в пятницу вечером произошло серьезное ухудшение состояния, и он решил обратиться к врачам.

Доктора Военно-медицинской академии, куда привезли Вучича, пришли к выводу, что жизнь президента в опасности. По словам министра, врачи срочно предприняли необходимые меры, а организм президента хорошо отреагировал на терапию.

Врачи предписали Вучичу уменьшить свою нагрузку в ближайшее время, чтобы полностью восстановиться.

НАВІНЫ ГЕРМАНІІ

Поліэтыленавыя пакеты ў крамах Германіі забароняць

Урад краіны нядаўна ўхваліў адпаведны законапраект.

Размова ідзе пра пластыкавыя пакеты, якія звычайна можна набыць на касе ў супермаркетах ці іншых крамах. Таксама будуць забаронены так званыя пакеты на біяснове і біяраскладальныя пакеты.

Па-ранейшаму будуць дазволены мяшкі для смецця, а таксама тонкія пакеты для садавіны і гароднiны і пакеты з таўшчынёй матэрыялу ад 50 мікраметраў.

«Поліэтыленавыя пакеты з'яўляюцца ўвасабленнем марнатраўства рэсурсаў: яны выраблюцца з сырой нафты, і часта імі карыстаюцца ўсяго некалькі хвілін», – сказала федэральны міністр экалогіі і аховы прыроды Свенія Шульцэ. Забарона аднаразовых пакетаў з'яўляецца крокам да скарачэння выкарыстання пластыку і пашырэння практыкі перапрацоўкі адходаў.

Пасля рашэння Кабінета міністраў законапраект будзе разглядаць бундэстаг. Калі яго прымуць бундэстаг і бундэсрат, будзе вызначаны пераходны перыяд працягласцю каля шасці месяцаў для рэалізацыі пакетаў, што засталіся ў гандлі.

Дарэчы, ужо цяпер многія жыхары Германіі ходзяць у крамы са сваімі сумкамі або скрынямі.

Пенсіянераў, якія не могуць аплачваць свае рахункі, стала больш

У Германіі ўсё больш пажылых людзей знаходзіцца на мяжы беднасці.

Як паведамляе www.germania.one, колькасць пенсіянераў з запазычанасцю ў 2019 годзе ў адрозненне ад іншых узроставых груп рэзка ўзрасла на 45% да 381.000 чалавек. Пра гэта паведамляе крэдытнае агенцтва Creditreform у сваёй штогадовай справаздачы Atlas 2019.

«Асабліва небяспечным з'яўляецца тое, што пажылыя людзі маюць высокія даўгі і нізкія даходы і, такім чынам, менш магчымасцяў пазбегнуць беднасці», – гаворыцца ў справаздачы.

Доля асоб з запазычанасцю ва ўсіх узроставых групах у цяперашні час складае усяго 2,95%. Гэта значыць, што больш як 6,9 мільёна жыхароў Германіі не ў стане аплачваць свае рахункі.

У больш квітнеючых рэгіёнах паўднёвай Германіі, такіх як Баварыя (7,3%) і Бадэн-Вюртэмберг (8,2%), паказчыкі запазычанасці з'яўляюцца самымі нізкімі ў краіне.

Самыя высокія паказчыкі – у Брэмене (14%), Саксоніі-Анхальт (12,7%) і Берліне (12,3%).

«Эканамічны ўздым у Германіі, відавочна, не спрыяў зніжэння ўзроўню беднасці і запазычанасці», – гаворыцца ў справаздачы Creditreform.

«Унёсак салідарнасці» з усходнімі землямі адменяць з 2021 года

Ад выплаты «ўнёску салідарнасці» вызваляць каля 90 працэнтаў нямецкіх падаткаплацельшчыкаў. Астатнія будуць па-ранейшаму ўносіць яго альбо ў поўным аб'ёме, альбо часткова – у залежнасці ад даходу.

З 2021 года пераважная большасць жыхароў ФРГ будзе вызвалена ад выплаты «ўнёску салідарнасці» з новымі федэральнымі землямі». Такое рашэнне прыняў на мінулым тыдні бундэстаг. Фактычная адмова ад падатку стала магчымай таму, што нямецкае адзінства прасунулася далёка наперад, заявіў міністр фінансаў краіны Олаф Шольц. Значнае скарачэнне «з'яўляецца таксама знакам поспеху ўз'яднання Германіі», – цытуе Шольца агенцтва dpa.

Ад выплаты ўнёску вызваляць прыкладна 90 працэнтаў падаткаплацельшчыкаў. 3,5 працэнта будуць па-ранейшаму плаціць яго ў поўным аб'ёме, яшчэ 6,5 працэнта – часткова ў залежнасці ад іх даходу.

«Унёсак салідарнасці» быў асаблівым падаткам, уведзеным пасля ўз'яднання Германіі ў мэтах аднаўлення новых федэральных земель (тэрыторыі былой ГДР). Ён складаў 5,5 працэнта ад карпаратыўнага і падаходнага падатку і толькі ў 2018 годзе прынёс у нямецкі бюджэт 18,9 мільярда еўра. Яго частковая адмена знізіць паступленні на 10,9 мільярда еўра пачынаючы з 2021 года. Паводле ацэнак Міністэрства фінансаў, ад «ўнёску салідарнасці» будуць цалкам вызвалены сем'і з двума дзецьмі, у якіх сукупны гадавы заробак-брута складае да 151 тысячы еўра. Тое ж тычыцца адзінокіх грамадзян з гадавым заробкам-брута да 73 тысяч еўра. Адчувальней іншых выйграюць падаткаплацельшчыкі з сярэднім прыбыткам.

Адмена «ўнёску салідарнасці» з новымі федэральнымі землямі» для большасці падаткаплацельшчыкаў была прадугледжана ў федэральным бюджэце Германіі на перыяд з 2020 па 2023 год, праект якога быў прыняты ў чэрвені.

СЛЫШАЛИ?

200 евро за брошенный окурок

Власти Брюсселя в четыре раза увеличили штраф за брошенный на улице окурок – с 50 до 200 евро.

Новые правила начнут действовать с 2020 года. Чтобы повысить осведомленность как можно большего числа людей, власти намерены организовать информационную кампанию, а также установить сотни дополнительных пепельниц на дорогах общего пользования.

«30% отходов, собираемых нашими уборочными машинами, – это окурки. Их очень трудно собирать в общественных местах. Две проблемы: окурки на земле создают вид разрухи в центре нашего города, и очень велико их негативное воздействие на окружающую среду», – сказала представитель городского совета.

Окурки являются наиболее распространенным искусственным загрязнителем и самым распространенным продуктом в мире. Это основной загрязнитель океанов, они также препятствуют хорошему росту растений.

Следить за соблюдением правил будут специальные сотрудники коммунальных служб.

БЛАГОТВОРИТЕЛЬНОСТЬ

Во Всемирный день бедных Папа Римский дал обед для нуждающихся

Папа Римский Франциск в воскресенье устроил в Ватикане обед для полутора тысяч бедных и нуждающихся, перед которыми он отслужил мессу в соборе Святого Петра по случаю Всемирного дня бедных.

Около 150 круглых столов были поставлены в большом зале, где понтифик в зимнее время проводит аудиенции с верующими.

Перед обедом Папа поблагодарил всех присутствующих и попросил Бога благословить их и их семьи.

Меню обеда включало лазанью, курицу с картофелем в сливочно-грибном соусе, десерт, фрукты и кофе эспрессо. В других районах Рима и в других приходах также были устроены обеды еще для полутора тысяч нуждающихся, сообщила служба новостей «Голоса Америки».

ДУХОЎНЫ СКАРБ

Ларыса Геніюш – дух-ахоўнік Зэльвы

Калі заходзіш у зэльвенскую Свята-Троіцкую царкву, злева на сцяне адразу заўважаеш мемарыяльную дошку з выявай Ларысы Геніюш, якая нібы прамаўляе да вернікаў радком з верша: «*На зямлі беларускай мае алтары*». А на царкоўным цвінтары з дазволу мітрапаліта Філарэта яшчэ ў 2003 годзе быў усталяваны помнік паэтцы. Наведвальнікі царквы ведаюць: Ларыса Антонаўна была шчырай верніцай і прыхаджанкай старога мястэчковага храма, нават у часы ваяўнічага атэізму не прапускала багаслужбы.

Помнік нібы знаходзіцца ў ахоўным полі царквы. Ды і хата Геніюшаў ад яе – праз вуліцу. Зэльвенцы сталага веку ўспамінаюць, што Ларысу Геніюш у царкве можна было пазнаць па кветкістай хустцы, а таксама па беларускай мове, якая надзвычай прыгожа гучала з яе вуснаў. У сваіх успамінах паэтка так занатавала свае пачуцці ў перадвелікодную раніцу: «*Святочны, харошы дзень. Збіраюся ў царкву. Неабходна пад прывычны духоўны спеў пагутарыць з сабою і ўсе наносныя нядобрыя пылінкі на сваёй душы змыць кароткай і шчырай малітваю, каб душа заззяла. Толькі з сільнай і чыстай душою можна ісці на цярпенні. З дымам усіх кадзілаў і з полымем пахучых васковых свечак будзе роўнай стужачкай узвівацца ў неба малітва мая за Беларусь. Ёсць аб чым пагутарыць з вялікай Справядлівасцю і ў адчаі свайго сто разоў нелітасціва раненага патрыятызму папрасіць і паверыць у цуд! Вера – гэта вялікая сіла, якая не здраджвае і не падводзіць*».

І з высокага пастамента Ларыса Геніюш малітоўна звяртаецца да Усявышняга: «Божа, барані Беларусь!» – гэтыя словы адліты ў метале, яны найперш кідаюцца ў вочы тым, хто падыходзіць да помніка. Штогод 9 жніўня, на дзень нараджэння паэткі, у храме праходзіць памінальная служба, на якую збіраюцца прыхільнікі яе паэзіі. Набажэнствы служацца па-беларуску, пра што Ларыса Антонаўна ў свой час магла толькі марыць.

Помнік збіраліся спачатку ўсталяваць на пляцоўцы перад пасялковым Саветам. Але мясцовая ўлада спахапілася, што Геніюш не рэабілітавана, а значыць, не мае права на ўшанаванне. Гады два справа з помнікам не зрушвалася з месца, пакуль ініцыятыву на сябе не ўзяў кіраўнік гісторыка-асветнага клуба «Спадчына» Анатоль Белы. Ён дамогся аўдыенцыі ў мітрапаліта Філарэта, падаў яму чалабітную і атрымаў уласнаручную рэзалюцыю ўладыкі: «Бог благаславіць добрую справу». Энергічны і напорысты Анатоль Белы ў той жа дзень паехаў у Зэльву і ўсталяваў помнік на царкоўным цвінтары.

Такіх «буры і націску» зэльвенскія ўлады аніяк не чакалі. Раніцай наступнага дня тагачасны настаяцель Свята-Троіцкай царквы быў выкліканы ў райвыканкам, дзе яму было загадана цягам трох дзён дэмантаваць помнік. Святар паказаў чыноўнікам рэзалюцыю Філарэта і патлумачыў, што дазволу на дэмантаж ад мітрапаліта не мае. Улады заняліся «вывучэннем сітуацыі».

На абарону помніка выступіла беларуская інтэлігенцыя. У Зэльвенскі райвыканкам быў накіраваны ліст-зварот, які падпісалі народныя пісьменнікі Беларусі Янка Брыль, Рыгор Барадулін, Ніл Гілевіч і акадэмік Радзім Гарэцкі. У звароце гаварылася, што «разбурэнне асвечанага па ўсіх праваслаўных канонах помніка станецца беспрэцэдэнтным актам вандалізму і выкліча абурэнне грамадзян Беларусі і розгалас па ўсім свеце». На шчасце, цвярозы розум перамог тады цемрашальскія памкненні чыноўнікаў, і помнік застаўся на месцы.

А праз сем гадоў у зэльвенскай царкве быў адчынены невялічкі музей Ларысы Геніюш. Яго стварыў і ўзяў пад сваю апеку настаяцель храма протаіерэй **Георгій Субаткоўскі**, з якім мы сустрэліся на царкоўным падворку.

– Ойча Георгій, гэта выглядае даволі нязвыкла – музей у царкве, прычым ён прысвечаны свецкаму чалавеку. Чаму вы вырашылі яго стварыць?

– Бо Ларыса Геніюш была не толькі выдатнай паэткай, але і шчырай верніцай, сталай прыхаджанкай нашай царквы. Нават у бязбожныя часы, калі рэлігійныя пачуцці людзей зневажаліся, яна заставалася вернай храму, як магла бараніла святароў. Хрысціянскі светапогляд Ларысы Антонаўны выразна адлюстраваны ў яе паэтычнай творчасці, у яе вельмі шмат вершаў з духоўным зместам. Да таго ж у атэістычныя часы яна была рэпрэсавана, восем гадоў правяла ў ГУЛагу. Як такога чалавека не ўшанаваць? Наш музей пакуль даволі сціплы. Сярод экспанатаў – асабістыя рэчы Ларысы Геніюш, аўтографы на кнігах, нямала рэдкіх фотаздымкаў. Прыносяць людзі, ахвяруюць.

– У экспазіцыі я бачыў старое Евангелле ў чырвонай аксамітнай вокладцы. Яно з хаты Геніюшаў?

– Не, тут такая гісторыя. Калісьці, яшчэ да вайны, у нашым храме служыў протаіерэй Мікалай Пратасевіч, а яго пераемнікам стаў сын Дзіянісій, якога потым перавялі на службу ў Варшаву, адкуль ён і прыслаў у Зэльву тое Евангелле. Кніга была ў пастаянным царкоўным ужытку, яе вокладка моцна знасілася. І тады Ларыса Геніюш узяла Евангелле дахаты і абшыла яго дарагім аксамітам. Тады ён быў дужа дэфіцытным, модніцы рэдка маглі пашыць з яго спадніцу ці блузу. Адрэз аксаміту Ларысе Антонаўне даслалі сябры з Аўстраліі. Замест таго каб пашыць з тканіны адзенне, паэтка «адзела» ў яго Евангелле. Таму і трапіла яно ў музейную вітрыну.

– Пры вашым папярэдніку ўлады спрабавалі знесці помнік паэтцы. А пазней такіх памкненняў больш не было?

– Дзякуй Богу, не было. А каму ён замінае? Людзі, якія ідуць у царкву, міжволі звяртаюць увагу на помнік, падыходзяць да яго. А ў прытворы храма вісіць мемарыяльная шыльда Ларысе Геніюш, таксама людзі бачаць. Ніколі не ўзнікала ніякіх пярэчанняў, наадварот, прыхаджане цікавяцца, падыходзяць і дзякуюць. Мне расказвалі, што раней раённыя ўлады вырашылі не садзейнічаць царкве, бо на яе тэрыторыі ўсталяваны «несанкцыянаваны» помнік. Быццам бы на гэты конт была дырэктыва вышэйшых улад. Але цяпер у нас добрыя адносіны. Усе па-добраму і са спачуваннем ставяцца да памяці Ларысы Геніюш. Скажам, у прыватных размовах згаджаюцца, што яе даўно трэба рэабілітаваць і вывучаць яе вершы ў школе.

– І царква, і хата Геніюшаў знаходзяцца на вуліцы Савецкай. У 2010 годзе была спроба перайменаваць яе, надаць ёй імя Ларысы Геніюш. 133 жыхары Зэльвы падпісаліся за гэта, але іх галасы ўлада праігнаравала. А вы, ойча Георгій, не супраць былі б, каб вуліца нарэшце змяніла сваю назву?

– На жаль, шмат вуліц у нашых гарадах па-ранейшаму называюцца Савецкімі, што, бясспрэчна, з'яўляецца перажыткам мінулай атэістычнай эпохі. Што рабіць, яны нам проста дасталіся ў спадчыну. У некаторых гарадах змены ў вулічнай тапаніміцы ўжо адбыліся, будзем спадзявацца, настане чарга і Зэльвы. Вядома ж, вуліцу варта назваць у гонар Ларысы Геніюш. У нашага архіерэя, архіепіскапа Гродзенскага і Ваўкавыскага Арцемія, была задума зрабіць музей менавіта ў хаце паэткі, але яе вельмі цяжка рэалізаваць, бо там пражываюць тры сям'і. Каб забяспечыць іх раўнацэнным жытлом, патрэбны вялікія сродкі, якіх царква не мае. Адна з цяперашніх гаспадынь геніюшаўскай хаты – наша прыхаджанка, яна разумее мемарыяльны статус дома, але больш ёй жыць няма дзе.

– На тым доме да 100-годдзя Ларысы Геніюш была ўсталявана мемарыяльная шыльда, зробленая вядомым скульптарам Аляксандрам Шатэрнікам. Але павісела яна толькі чатыры дні. Па распараджэнні тагачаснага зэльвенскага ідэолага Юрыя Кулікова (цяпер ён займае пасаду намесніка старшыні Свіслацкага райвыканкама) шыльду знялі. Не шкодзіла б яе вярнуць на месца.

– Я асабіста быў бы рады бачыць шыльду на хаце, але гэта залежыць не ад мяне.

– Часам мне тэлефануюць знаёмыя і незнаёмыя людзі і кажуць: мы блукаем па зэльвенскіх могілках, падкажыце, як знайсці магілу Ларысы Геніюш. Можа быць, пры могілкавай браме размясціць інфармацыйны стэнд? Падобны стэнд я бачыў на могілках ва Ушачы, дзе пахаваны Рыгор Барадулін.

– Гэта добрая ідэя. Праўда, тут неабходна звярнуцца па дазвол у райкамунгас, які гаспадарыць на могілках. Са свайго боку мы будзем садзейнічаць. Людзі павінны ведаць месцы апошняга спачыну сваіх герояў, а Ларыса Антонаўна, бясспрэчна, герой свайго часу, класік беларускай літаратуры і вялікі вызнаўца праваслаўнай веры XX стагоддзя. Гэта было зразумела ўжо ў 1983 годзе, падчас пахавання. Тады развітацца з Геніюш прыйшлі некалькі тысяч чалавек, па сутнасці, адбыўся вялізны хрэсны ход. Людзі не пабаяліся аддаць даніну павагі паэтцы, хоць многім з іх пагражалі пэўныя рэпрэсіі. З іх боку гэта была свядомая ахвяра.

– Уладыка Арцемій чытаў мне на памяць верш Ларысы Геніюш пра Жыровічы. А ў вашай душы якія яе творы выклікаюць найбольшы водгук?

– Усе творы Геніюш адгукаюцца ў маёй душы. Калі мы праводзілі літаратурныя сустрэчы, прысвечаныя Ларысе Антонаўне, мае дзеці (іх у мяне трое) дэкламавалі геніюшаўскія вершы з царкоўнага амбона. Памятаю, што адна з дачок таксама ўпадабала радкі пра жыровіцкі манастыр: «*Жыровічы, славутая мясціна, / здаўна пралажаны для нас дзядамі шлях. / Малітвы боль у цяжкую хвіліну / мы на тваіх складаем алтарах…*» І мне тое было прыемна, бо духоўная семінарыя ў Жыровічах – мая альма-матэр.

– У наступным годзе будуць адзначацца 110-я ўгодкі Ларысы Геніюш. Як правіла, 9 жніўня ў Зэльве аказваюцца занятымі і зачыненымі ўсе прыдатныя памяшканні. Нядаўна пры царкве з'явіўся прыходскі дом з прасторнай залай. Пусціце пры неабходнасці?

– Наша царква і прыходскі дом адчынены для ўсіх людзей добрай волі. Дарэчы, з благаславення ўладыкі Арцемія ў прыходскім доме ўжо двойчы адбываліся Геніюшаўскія чытанні. Думаю, і ў наступным годзе праблем не будзе.

– У вас вялікі прыход, шмат працы. Але мне вашы прыхаджане цішком паведамілі, што «наш бацюшка ўсё вучыцца і вучыцца». Вы атрымліваеце нейкую дадатковую адукацыю?

– Вучыцца ніколі не позна, веды лішнімі не бываюць. Сам Гасподзь сваіх апосталаў называе вучнямі. Сваю першую адукацыю я, паўтаруся, атрымаў у Мінскай духоўнай семінарыі ў Жыровічах. Потым тры гады вучыўся ў Кіеўскай духоўнай акадэміі, перавёўся ў Мінскую акадэмію, дзе стаў кандыдатам багаслоўя. Пасля вучыўся ў магістратуры Варшаўскай духоўнай акадэміі і абараніў магістарскую дысертацыю. Цяпер заканчваю дактарантуру і спадзяюся, што мае веды прынясуць карысць людзям.

– На заканчэнне нашай гутаркі згадаю радкі Ларысы Геніюш: «*Сёння не вабіць аблічча святыні, / хочацца ў поле ісці сцежкай вузкай / і, як калісьці Хрыстос у пустыні, / маліцца і плакаць душой беларускай*». Хіба недастаткова верніку (сёння ж усе адукаваныя) проста чытаць Біблію, каб лічыцца добрым хрысціянінам?

– Справа ў тым, што само Свяшчэннае Пісанне ўспрымалася рознымі людзьмі па-рознаму. Па-свойму разумелі словы Хрыста апосталы, па-свойму – Понцій Пілат, і зусім па-свойму – Юда. Мы ў праваслаўнай царкве разумеем іх так, як разумелі апосталы, і гэта перадаецца ад пакалення да пакалення. Калі нехта возьме Свяшчэннае Пісанне і пачне тлумачыць яго як уздумаецца, то царква ўспрыме гэта з насцярожанасцю. Зразумейце: ні адукацыя, ні месцазнаходжанне не набліжаюць чалавека да Бога. Павінна быць адпаведнае памкненне душы.

– У часы Ларысы Геніюш у зэльвенскай царкве беларуская мова з вуснаў святароў не гучала. А цяпер?

– Перыядычна мы служым літургію на беларускай мове. Наш царкоўны хор ужо навучыўся прыгожа спяваць па-беларуску. Наша епархіяльнае кіраўніцтва гэтыя крокі заўжды благаслаўляе. Не патрабуе, а менавіта прыхільна ставіцца. Памятаю, калі я заканчваў семінарыю, мітрапаліт Філарэт настаўляў нас, будучых святароў: па магчымасці здзяйсняйце багаслужбы і прамаўляйце пропаведзі на беларускай мове. Мы так і робім. Царква – для ўсіх, і калі ёсць людзі, якія хочуць чуць малітвы на роднай мове, – калі ласка.

***

Протаіерэя Георгія Субаткоўскага зэльвенцы паважаюць – і як святара, і як захавальніка памяці вялікай паэткі. Дарэчы, прозвішча Геніюш яна атрымала якраз у Зэльве, прыехаўшы сюды ў 1935 годзе як Ларыса Міклашэвіч і выйшаўшы замуж за маладога лекара Івана Пятровіча Геніюша. Выпускнік славутага Карлавага ўніверсітэта ў Празе, ён разам з жонкай адбыў восем гадоў у ГУЛагу, а па вяртанні на радзіму доўгі час працаваў у мясцовай бальніцы, застаўшыся ў памяці людзей самым лепшым доктарам.

Нейкі знак звыш сёння бачыцца ў тым, што Міклашэвічанка стала менавацца Геніюш. У перакладзе з лацінскай *genius* азначае не толькі *геній*, але і дух-ахоўнік, які апякуецца чалавекам ад калыскі да магілы і спрыяе яму. Існуе нават выраз *genius loci*, што азначае *дух месца*, ён аберагае пэўную мясцовасць. Genius Зэльвы – Ларыса Геніюш, гэткі абавязак Усявышнім быў ускладзены на яе разам з прозвішчам.

Міхась СКОБЛА.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Упершыню Мінск наведаў польскі пісьменнік Антоні Лібера

Антоні Лібера, без перабольшвання можна сказаць, пісьменнік унікальны. Доўгі час дасведчаная публіка ведала яго як эсэіста, сцэнарыста, тэатральнага рэжысёра, перакладчыка сцэнічнай класікі на польскую мову. А ў 1998 годзе Лібера ўзяў і напісаў раман пад назвай «Мадам», які прынёс яму сусветную вядомасць. Кранальная гісторыя кахання школьніка да настаўніцы французскай мовы ў сацыялістычнай Польшчы выклікала жывую цікавасць не толькі ў польскіх чытачоў, але і ў іншых краінах. На сённяшні дзень кніга перакладзена на 20 моў.

На жаль, беларускай мовы да нядаўняга часу ў спісе не было. Безумоўна, самыя гарачыя аматары кніг маглі прачытаць раман на рускай мове, пераклад быў зроблены яшчэ ў 2004 годзе. І вось прыкры прабел нарэшце выпраўлены: сенсацыйны раман выйшаў на беларускай мове ў выдавецтве «Мастацкая літаратура».

З такой нагоды пан Антоні асабіста прыехаў у нашу сталіцу на прэзентацыю сваёй кнігі. Трэба сказаць дзякуй Польскаму інстытуту ў Мінску, які арганізаваў у рамках Месяца польскай літаратуры сустрэчу 70-гадовага аўтара бестселера з беларускімі чытачамі. Сустрэчу, на якой можна было задаць самае інтрыгуючае пытанне: наколькі аўтабіяграфічны першы і пакуль адзіны раман пісьменніка? Адказ, праўда, прагучаў творча-шматзначна. Маўляў, апісаныя сітуацыі мелі месца ў жыцці, але былі агучаны пры сустрэчах іншымі людзьмі. Ды і наогул такое пытанне, на думку Ліберы, лепш задаваць герою твора, ад імя якога вядзецца аповед, а не пісьменніку. Бо лірычны герой мае права фантазіраваць і прыдумляць аб сабе неіснуючыя гісторыі. У доказ Лібера нават прывёў адказ свайго любімага французска-ірландскага пісьменніка, паэта і драматурга Сэмюэля Бэкета, чыю творчасць практычна цалкам пераклаў на польскую мову, на пытанне, хто ўсё ж такі нябачны герой яго самага вядомага твора: не ведаю, хто такі Гадо, якога ўсе чакаюць. І гэта, маўляў, не пісьменніцкае какецтва, а асаблівасць творчай прафесіі, калі літаратурныя героі пачынаюць жыць самастойным жыццём...

На больш простае пытанне, ці можна рэкамендаваць дадзены раман для чытання беларускім школьнікам, госць растлумачыў, што яго кніга ўключана ў спіс літаратурнай праграмы старэйшага класа ліцэяў Польшчы. І гэта выклікае ў яго неадназначныя пачуцці: ад гонару, што яго вывучаюць нароўні з вялікімі класікамі, да разумення таго, якой прафанацыяй можа абярнуцца школьны метад штудзіравання рамана. Тым не менш, прызнаўся пісьменнік, на сустрэчах з польскімі педагогамі яму часта даводзіцца чуць пахвалу ў адрас свайго твора. Падлеткам цікава чытаць раман ужо таму, што дзеянне праходзіць на звыклай ім тэрыторыі – у сценах школы. А спасылкі на іншыя творы і першакрыніцы дапамагаюць вучням пашыраць кругагляд. Праўда, гэтыя спасылкі-адсылкі, як прызналася перакладчыца рамана на беларускую мову Марына Шода, каштавалі ёй немалых намаганняў, бо часам тэкст патрабавалася пераводзіць у літаральным сэнсе гекзаметрам.

Што з гэтага атрымалася, усе жадаючыя могуць пабачыць на свае вочы. Самыя нецярплівыя з чытачоў прама на месцы, у Доме кнігі «Светач», набывалі раман і прасілі ў аўтара аўтограф. Не магу не пахваліцца: я таксама атрымала запаветны росчырк пяра творцы!

Людміла СЯЛІЦКАЯ.

На здымку: Антоні Лібера падпісвае свае кнігі беларускім чытачам.

Фота аўтара.

СКАНДАЛ

Следчыя займаюцца «дзіўным» хакейным матчам

Учора павінна было адбыцца пасяджэнне дысцыплінарнага камітэта Федэрацыі хакея Беларусі па выніках матча чэмпіянату Беларусі «Дынама-Маладзечна»–«Магілёў», але яго перанеслі. Чакаюць вердыкту Следчага камітэта…

Нагадаем, што тыдзень таму маладзечанскае «Дынама» сустракалася з адным з аўтсайдараў турніру – «Магілёвам». Усё ішло па плане, у другім перыядзе «Дынама» выйгравала з лікам 5:1, але затым на лядовай пляцоўцы пачалі адбывацца дзіўныя рэчы. У выніку «Магілёў» закінуў пяць шайб запар і перамог – 6:5. Сярод балельшчыкаў пайшлі размовы пра дамоўленую гульню, букмекеры пачалі правяраць лінію ставак, хтосьці выказаў версію, што такім чынам хакеісты забаставалі, бо былі праблемы з выплатай заробкаў.

«*Можна назваць шмат прычын, чаму мы так згулялі,* – пракаментаваў гэты матч галоўны трэнер «Дынама-Маладзечна» **Дзмітрый Краўчанка**. – *Можна сказаць, што быў вялікі перапынак, не выйшлі з-пад нейкай нагрузкі... Але калі не гуляе адзін ці два чалавекі – гэта адно. Калі не гуляе ўся каманда – іншае. Тут прычыны не ў хакеі, трэба іх шукаць вакол хакея*».

Такім чынам настаўнік каманды па сутнасці прызнаў, што матч быў і на самай справе «дзіўным», пасля чаго ў пацвярджэнне гэтага адбылося яшчэ некалькі падзей.

Генеральны дырэктар мінскага «Дынама» **Дзмітрый Баскаў** неадкладна выклікаў кіраўніцтва і трэнерскі штаб «Дынама-Маладзечна» (*паміж клубамі заключана дамова аб супрацоўніцтве.* – **Аўт**.), каб выслухаць іх тлумачэнні. Крыху пазней стала вядома, што маладзечанскае «Дынама» змясціла на «драфт адмоў» расійскага галкіпера **Аляксея Іванова**, а таксама вопытных беларускіх абаронцаў **Аляксандра Сырэя** і **Сяргея Шэлега**.

Учора і Федэрацыя хакея павінна была сказаць сваё слова на пасяджэнні дысцыплінарнага камітэта, але яго перанеслі на нявызначаны тэрмін.

«*Мы цесна ўзаемадзейнічаем з праваахоўнымі органамі ў высвятленні ўсіх абставін «дзіўнага» матча*, – паведамляе афіцыйны сайт Федэрацыі хакея. – *Запланаванае пасяджэнне дысцыплінарнага камітэта не адбудзецца ў сілу актыўнай фазы аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў і следчых дзеянняў у дачыненні да фігурантаў матча.*

У сувязі з гэтым лічым заўчасным рабіць нейкія заявы і выносіць рашэнні ад імя грамадскіх органаў да атрымання афіцыйнай інфармацыі ад Следчага камітэта і судовых інстанцый».

Сяргей НІКАНОРАЎ.

ПРИГЛАШЕНИЕ

Лариса Грибалева устраивает сольный концерт

11 декабря артистка приглашает в Минский городской дворец культуры на свой сольный концерт и финал проекта «Зорная краіна».

«На одной сцене со мной талантливая молодежь со всех областей нашей страны!» *– говорит артистка.*

«Это будет не просто концерт, а интерактивная площадка для общения, возможность пообщаться, сфотографироваться со звездой и взять автограф, *– говорят организаторы концерта.* – В программу включены, песни Ларисы Грибалевой, которые находятся в ротации популярных радиостанций, интерактивное общение с артисткой, а также состоится презентация новых песен».

Цена билета – 10–15 белорусских рублей.

Алина ВЕТРОВА.

Народная Воля http://www.nv-online.info
19 ЛІСТАПАДА 2019 г.

ВПЕЧАТЛЕНИЯ

«Я в Бельгию уехал не за колбасой…»

В 2002 году солигорчанин Борис Коротких прощально помахал родной стране и уехал на постоянное место жительства в Бельгию. Было ему 49 лет, успел к моменту отъезда из родных пенатов выработать шахтерский подземный стаж на одном из рудоуправлений «Беларуськалия». Мог бы и дальше продолжать работать на этом предприятии с его очень неплохими по белорусским меркам зарплатами. Но уехал. Он уже несколько лет является гражданином Бельгии. Живет в небольшом городке, относящемся к округу Марш-ан-Фамен в провинции Люксембург.

– Я не за колбасой подался в Бельгию, колбасы мне и в нашей стране хватало. Я поехал за свободой, – поясняет Борис. И рассказывает, что последние шесть лет жизни в Беларуси был активистом одной из оппозиционных партий.

– Наша партийная организация в Солигорске была на ту пору достаточно большая и отнюдь не пассивная. В общем, являлась головной болью для местной власти. Задержания, штрафы… На работе трения пошли, «вразумить» меня пытались ответственные лица. Я понял: лучше уехать…

Борис рассказал, что первоначально получил в Бельгии политическое убежище. Через год с небольшим после того, как эмигрировал, прибыли к нему жена и 14-летний сын.

Я попросила Бориса поделиться впечатлениями об этой европейской стране, рассказать, как ему там живется.

– Бельгия – это такая страна, в которой можно не беспокоиться за завтрашний день. Потому что в любом случае ты голодным, без крова не останешься. Даже если у человека не получается найти хорошую работу или вообще никакой работы нет, он не пропадет.

Борис уточняет: уровень социальных гарантий в Бельгии таков, что необходимый для скромной, но отнюдь не полуголодной жизни минимум материальных благ ему будет государственной системой обеспечен. За счет пособий, различных скидок для малоимущих и «плюшек» в виде, например, покрытия расходов на медицинские услуги, на социальное жилье, бесплатного проезда в городском транспорте, бесплатных билетов в театр и кино, возможности бесплатно поесть. Уверенность, что тебя в неблагоприятных обстоятельствах не бросят на произвол судьбы, по мнению белоруса, дает психологическую устойчивость, поддерживает нервную систему. Больше сил человек может приложить, чтобы что-то менять в своей жизни в позитивном плане.

– Как известно, в Бельгии высокие налоги. Сколько в среднем работник получает чистыми на руки?

– Примерно 1500 евро. Зависит, конечно, от специальности, квалификации, стажа. Юристы и финансисты очень хорошо зарабатывают, выше среднего заработка имеют преподаватели вузов, сотрудники страховых компаний, инженеры. Но в общем-то хватает и среднего заработка, а на мой взгляд, даже ниже среднего, чтобы вести достойный образ жизни: иметь хорошее жилье, машину, путешествовать. По моим наблюдениям, бедных в привычном для белорусов понимании в Бельгии и вовсе нет.

Борис упоминает профсоюзы Бельгии. Говорит, что они очень сильные, влиятельные. Действительно защищают права и интересы наемных работников. Нередко профсоюзы организуют митинги, бывают и забастовки. Это, по словам Коротких, в порядке вещей.

Я интересуюсь у собеседника, как лично он устроился в этой стране.

– Я вместе с уже взрослым сыном живу в социальном жилье (с женой мы расстались, она в другом городе живет и работает в рустхаусе – так называют здесь дома престарелых). Наше социальное жилье представляет собой двухэтажный четырехкомнатный дом с просторной кухней и небольшим садиком. Ежемесячно я плачу за аренду 250 евро. Такая небольшая по здешним меркам плата обусловлена тем, что я уже на пенсии и имею инвалидность. Если снимать подобный дом в провинции у частного лица, то платить придется ежемесячно примерно 600–700 евро.

Борис рассказывает, что этот дом ему предоставили вскоре после того, как в Бельгию приехали его жена и сын. Какое-то время, пока жили в нем все вместе, Борис и его жена работали. Он, к примеру, стриг газоны. Впрочем, по словам мужчины, его трудовая деятельность продолжалась относительно недолго – потом он стал серьезно болеть. Вероятно, сказался и прежний нелегкий труд в шахте.

– Мне три раза здесь операции делали. На кишечнике, на сердце. А еще сахарный диабет у меня обнаружили. За операции и лечение в медицинском центре я ничего не платил – все расходы брала на себя страховая компания. Медицинскую страховку здесь платят все. В месяц страховка мне обходилась и обходится в 30 евро. Больницы в Бельгии хорошие. Медицинская аппаратура, лечение, уход за пациентом на высоком уровне. Персонал вышколен. Ароматерапия. Больничная еда очень качественная и вкусная. Ее также оплачивает страховая компания. Здесь никто продукты из дома больным не приносит.

Борис добавляет, что страховая компания три года оплачивала ему пособие, пока его здоровье более-менее не восстановилось после операций. Так как инвалидность у него осталась, то государство, по его словам, помимо ежемесячной пенсии в 1166 евро выплачивает ему раз в год еще 800 евро.

Так как в Бельгии Коротких проработал непродолжительное время, то в большей степени его пенсию сформировал гарантированный доход для пожилых людей. Для его получения трудовой стаж не обязателен.

– Хватает вам пенсии? На что ее расходуете?

– Недавно купил себе машину – это уже третья новая машина, которую я приобрел за время жизни в Бельгии. Плачу за нее кредит – 200 евро в месяц. Плюс 250 евро отдаю, как я сказал, за пользование домом. Питание, при том что я на нем не экономлю, обходится мне примерно в 200 евро в месяц.

Хочу отметить: продукты питания в Бельгии вкусные и качественные. В том числе и сладости. Многие, вероятно, наслышаны про бельгийский шоколад. Кстати, бельгийцы не едят столь популярное в Беларуси сало. Салом кормят птиц. А кровяная колбаса здесь стоит дороже, чем сырокопченая. Одно из самых любимых и популярных блюд бельгийцев – это картофель фри.

Я недавно сравнивал цены на продукты в Беларуси и в Бельгии и нашел, что стоимость некоторых продуктов там, где я теперь живу, ниже.

После оплаты интернета и газа у меня ежемесячно остается около 450 евро. Одежда и обувь на распродажах, которые бывают нередко, здесь зачастую дешевле, чем в Беларуси. А еще можно сходить в распределительный пункт Красного Креста – это что-то наподобие вашего секонд-хенда. Только вещи там в большинстве своем новее и презентабельнее и продаются по символическим ценам: хорошая куртка, к примеру, стоит 3–5 евро, джинсы – столько же, рубашку или свитер можно и за 2 евро взять. Возможностью приобрести одежду задешево, думаю, немало людей пользуется. Например, пенсионерам это помогает сэкономить деньги, чтобы потом потратить их на путешествия в другие страны, на отдых где-нибудь на курорте. Сам я уже где только не побывал! В Беларусь к родственникам после того, как получил бельгийское гражданство, приезжаю примерно раз в год.

Еще Борис упоминает в разговоре о пунктах, где пенсионерам и другим категориям граждан, отнесенным в Бельгии к социально уязвимым, раздают бесплатное питание. Отдают бесплатно те продукты, срок годности которых заканчивается через 2–3 дня.

Спрашиваю, знает ли он, как живется пожилым бельгийцам в тамошних домах престарелых. Отвечает: наслышан и неоднократно читал, что стариков в рустхаусах буквально лелеют. Им обеспечен хороший уход, содержательный досуг, комфортные условия проживания.

Впрочем, я могла и не спрашивать об этом. И не только потому, что в интернете хватает информации и одобрительных отзывов о рустхаусах. Как-то я встретилась с женой Бориса Аллой, когда они приезжали в Солигорск. Помню ее рассказ о рустхаусе, где она тогда уже работала, и резюме:

– Я долго тосковала по Беларуси после отъезда. А теперь думаю: в Бельгии не страшно быть старым и одиноким. И это много значит, особенно когда человек уже сам немолодой.

Зашел разговор и о сыне Бориса. Ему 31 год. По словам отца, он после школы выучился на дальнобойщика, интересуется экологией, защитой животных, увлекается музыкой. В общем, вполне современный парень, предпочитающий активный образ жизни. В данное время без работы – получает пособие. На основные расходы хватает.

Борис уверен, что сын найдет работу. Может, и в какой-то иной сфере – он еще достаточно молод, чтобы реализовать себя в другой профессии.

– А какие они, бельгийцы, на взгляд человека, который уже давно живет в Бельгии?

– Очень вежливые, приветливые, спокойные в большинстве своем, включая и молодежь. Агрессивное поведение им не присуще. Вообще общество здесь крайне отрицательно относится к проявлению какой-то агрессии, вандализму. В большом почете честность. Бельгиец, как правило, стремится жить без обмана. Обмануть – это значит уронить свое достоинство. Здесь сильно развит индивидуализм. Много увлеченных людей: хобби, спорт, искусство, коллекционирование. Бельгийцы – спортивная нация. Очень бережно относятся к окружающей среде, к животным. Вот, к примеру, коты без определенного места жительства в нашем городке привольно себя чувствуют. Чтобы их городские службы отлавливали и уничтожали – такое и представить невозможно! О бездомных животных заботятся, их стерилизуют, горожане подкармливают их. Ко мне такой кот время от времени приходит в дом подпитаться.

Еще Борис добавил, что к многочисленным иммигрантам коренные бельгийцы относятся терпимо и внешне уважительно, даже, можно сказать, доброжелательно. И тем не менее иммигранту стать своим для них – такое, похоже, нечасто бывает. Это немалое везение, если иммигрант получает доступ в круг неформального общения. Правда, в молодежной среде эти барьеры преодолеваются легче.

– Что бы вы хотели пожелать Беларуси?

– Процветания. И быть ближе к Европе.

Лариса НАСАНОВИЧ.

ЭКСКЛЮЗИВ

Дмитрий Зисл СЛЕПОВИЧ:

«Еврейские песни – тоже фольклор Беларуси»

После большого перерыва в Минск вернулась клезмерская музыка: прошел первый фестиваль Litvak Klezmer fest. Он оказался на удивление представительным, собрав блестящих музыкантов не только из Беларуси, но и из Польши, США, Германии, Украины, Израиля. И вызвал неподдельный интерес у публики, которая два фестивальных дня заполняла зал до отказа и бурными аплодисментами реагировала на все выступления.

Одним из идейных вдохновителей Litvak Klezmer fest стал Дмитрий Зисл Слепович, известный музыкант и исследователь еврейской музыки Беларуси, который когда-то и начинал в Минске традицию клезмерских фестивалей.

Уже 11 лет он живет в Нью-Йорке, где продолжает заниматься любимым делом. В Минске Зисл Слепович не был давно и приехал на фестиваль в качестве одного из главных гостей и артистов – пел, играл, рассказывал историю белорусского еврейского фольклора.

– Как началось увлечение еврейской музыкой, как оно стало делом всей жизни?

– Я был еще подростком, когда впервые услышал клезмер. Помню, отец привез из Голландии кассету клезмерского дуэта, и она всех так захватила! Даже ректор консерватории с восторгом просил переписать и говорил, что будет делать аранжировки для оркестра – до падения железного занавеса мы ведь такого не слышали.

В 14 лет я стал учиться в лицее при консерватории и основательно погрузился в тему еврейской музыки Беларуси. Будучи десятиклассником выступил на научной конференции с докладом. В конечном итоге это привело к кандидатской диссертации на тему «Клезмерское музицирование как феномен восточноевропейских еврейских общин». Тогда же начал играть и петь в еврейском ансамбле при средней школе №102.

– Можно ли говорить, что вы разочаровались жизнью в Беларуси и переехали в Америку?

– В каком-то смысле и разочаровался, потому что дело, которым я занимался, здесь было очень узконишевое, я не знал, как расти дальше. Но уехал все же, так получилось, по семейным обстоятельствам: влюбился, женился. Был в Канаде и на музыкальном фестивале познакомился со своей будущей

женой, американкой. А она оказалась тоже из Минска, ее семья давно переехала.

В Минске я преподавал в музыкальном колледже, Академии музыки, с большой благодарностью и теплотой вспоминаю те годы, своих учеников. Но для развития как музыканта в Беларуси у меня были ограниченные ресурсы. А в Нью-Йорке я стал частью огромного музыкального мира, в котором есть интерес к традиционной музыке, в том числе и клезмерской, особенно в живом и адекватном современному уху и звучанию виде, где есть много музыкантов, концертов, событий. И в Америке иногда читаю лекции, веду курсы, но в первую очередь я музыкант.

– Насколько то, чем вы сейчас занимаетесь и что играете, связано с Беларусью, насколько это представляет нашу страну и нашу историю в Америке?

– Я и народную музыку играю, и свою авторскую и вообще работаю с самыми разными проектами в самых разных жанрах, много работаю в национальном идишском театре Folksbiene. Мои собственные проекты, конечно же, связаны с Беларусью и с тем, что я наработал здесь. Я всегда подчеркиваю, и откуда я сам, и откуда песни, которые мы исполняем. Например, сейчас и в Минске мы сыграли программу «Падарожжа па краіне ідыш». Она основана на материале, записанном мною с коллегами в 22 городах Беларуси на протяжении первого десятилетия XXI века. Мой американский ансамбль называется Litvakus – от названия белорусских и литовских евреев, от литваков, и то, что мы играем, это как бы наследство Литвакланда – Великого Княжества Литовского, оно имеет свои уникальные особенности, мы добиваемся именно белорусского звука и звучания. И репертуар у нас местный, взятый из самых разных архивов.

– Насколько вы следите за жизнью в Беларуси?

– Скажу честно: почти совсем не слежу – много работаю. У меня семья, дети, мне надо платить по счетам, и времени нет на посторонние увлечения. Жизнь музыканта в Нью-Йорке очень насыщенная и быстрая, потому что большая конкуренция… Я американский музыкант на сто процентов, член музыкантского профсоюза. И если хочу выжить, то должен жить целиком там, где живу, и ловить информацию оттуда, где живу.

– Как вам кажется, удался ли первый Litvak Klezmer fest?

– Я думаю, что Минск и Беларусь давно созрели и даже перезрели для событий подобного рода. Я видел реакцию публики и ее восторг, видел большой наплыв людей – и далеко не только еврейской национальности. Чтобы продолжать, нужна и финансовая поддержка и высокообразованные энтузиасты. В Академии музыки до сих пор нет традиционной кафедры. Нет при Академии и ансамбля традиционной музыки – ни белорусской, ни еврейской. Как мне кажется, в Беларуси на каком-то институциональном, системном уровне большой пробел с традиционной культурой – не с лубком или кичем, которого много, а именно с традиционной. Поэтому очень надеюсь, что Litvak Klezmer fest был первым, но не последним.

Надежда КУДРЕЙКО.

ПАЗІЦЫЯ

Не згодны з Пазьняком

За апошні час у сродках масавай інфармацыі з'явілася многа матэрыялаў, прысвечаных 80-й гадавіне падзей верасня 1939 года.

Вельмі добра, што «Народная Воля» надрукавала ў 73-м нумары вялікі артыкул Збігнева Сакалоўскага «Захватывала ли Польша белорусские земли?». На мой погляд, праўдзіва ўсё напісана.

Хачу звярнуць увагу на некаторыя іншыя публікацыі. У інтэрнэце адносна тых падзей змешчаны нататкі Зянона Пазьняка. Ён успамінае Рыжскі падзел 1921 года, называючы яго самай чорнай падзеяй у гісторыі Беларусі XX стагоддзя. Сцвярджэнне не бясспрэчнае, прынамсі дыскусійнае. Калі б не Рыжская дамова 1921 года, то ўжо тады землі Віленшчыны, Гродзеншчыны, Навагрудчыны былі б у складзе СССР, і жыхары гэтых мясцін атрымалі б тое, што мела насельніцтва Усходняй Беларусі, – рэпрэсіі, калектывізацыю, галадамор, ваяўнічы атэізм. То можа, варта падзякаваць Польшчы за тое, што на 20 гадоў прыгарнула да сябе тэрыторыі паміж Нёмнам і Заходняй Дзвіной і яе жыхароў? Усё ж такі ў міжваеннай Польшчы былі нармальныя прававыя адносіны, ніхто не квапіўся на прыватную ўласнасць.

Адносна 17 верасня Пазьняк напісаў, што ў гэты дзень гісторыя павярнулася да нас тварам. Які гэта быў «твар», людзі «на крэсах» убачылі вельмі хутка. Дарэчы, каментарыі наведвальнікаў сайтаў, якія апублікавалі нататкі Зянона Пазьняка, былі ў асноўным іранічныя, мала хто пагадзіўся з тым, што ў верасні 1939 года гісторыя павярнулася да нас тварам. Асабіста я, калі б спаткаў знакамітага палітыка, запытаўся б, якім бокам, на яго думку, гісторыя павярнулася да палякаў, якія пражывалі на так званых «крэсах», бо менавіта палякі падвяргаліся найбольшым савецкім рэпрэсіям на працягу доўгага перыяду. Нават у сённяшняй Беларусі адносіны да іх з боку ўлад выклікаюць нямала пытанняў.

«Саюз палякаў у Беларусі» фактычна не без «дапамогі» пэўных сіл разваліўся на дзве структуры. Калі нават да 1985 года ў падпісныя каталогі ўключаліся некаторыя газеты і часопісы з Польшчы, то зараз нічога гэтага няма. На кароткі час у кабельных сетках дзейнічаў адзін польскі тэлеканал, але вельмі хутка і яго прыбралі.

Ці, можа, Пазьняк, як некалі і Ніл Гілевіч, лічыць, што на тэрыторыі сённяшняй Беларусі палякаў няма, а тыя, хто запісаўся палякам падчас перапісу, гэта несвядомыя Беларусы? Нельга забіраць у людзей права самім вызначаць, да якой нацыянальнасці сябе адносіць.

Хачу звярнуць увагу яшчэ на адзін факт, аб якім у іншых публікацыях ніхто не ўспамінаў. Пасля падзей верасня 1939 года частка былой тэрыторыі Польшчы (Вільня і ваколіцы) адышла да Літвы, а значна большая тэрыторыя была ўключана ў склад СССР. Але, надзіва, савецкія ўлады не палічылі неабходным правесці на гэтых конт хоць бы які паказушны рэферэндум ці прынамсі апытанне насельніцтва. Я мяркую, што гэта тлумачыцца вельмі проста. Калі б перад жыхарамі тэрыторый, занятых Чырвонай Арміяй, было пастаўлена пытанне «Ці згодны вы, каб тэрыторыя, на якой вы пражываеце і якая да верасня 1939 года знаходзілася ў складзе Польшчы, увайшла ў склад СССР?», то абсалютная большасць людзей усіх (падкрэсліваю – **усіх**) нацыянальнасцяў адказала б «Не!». Працэнт адмоўных адказаў быў бы вельмі высокі, напэўна, больш за 90 працэнтаў. Савецкія ўлады гэта добра разумелі і вырашылі не рызыкаваць. Нават пры сталінскіх метадах падліку галасоў захаваць у таямніцы вельмі высокі працэнт адмоўных адказаў не ўдалося б.

У выніку маем наступнае:

1.17 верасня 1939 года краіна пад назвай СССР здзейсніла агрэсію супраць Польшчы, парушыўшы нормы міжнароднага права.

2.Змена граніц паміж Польшчай і СССР прайшла без уліку пажаданняў грамадзян, якія пражывалі на гэтых тэрыторыях.

Ці азначае апошняе сцвярджэнне, што рана ці позна пытанне аб граніцах будзе актуальным? Зусім не абавязкова!

Калі Рэспубліка Беларусь уступіць у Еўрасаюз, то пытанне заходняй граніцы з Літвой і Польшчай адпадзе само па сабе. Мы з гэтымі краінамі будзем у адной сям'і еўрапейскіх народаў. Пытанне толькі, ці ўступіць Беларусь у Еўрасаюз. Пакуль што ані ўлады, ані шырокае грамадства не выказваюць энтузіязму ў гэтым пытанні. А тут яшчэ ў апошні час вельмі муціць ваду па гэтым пытанні Зянон Пазьняк, які лічыць, што бюракратыя Еўрасаюза для нас не менш небяспечная, чым імперскай Масквы.

І ўсё ж я аптыміст. Мару пры сваім жыцці дачакацца таго дня, калі Беларусь падасць заяўку на ўступленне ў Еўрапейскі Саюз.

Віктар ТАЛОЧКА,
пенсіянер, мінчанін.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
19 ЛІСТАПАДА 2019 г.

АСОБА

Зміцер Сасноўскі адбудоўвае старадаўнюю карчму

Шэрагам канцэртаў на радзіме адзначае сваё 20-годдзе гурт «Стары Ольса» – пасля вяртання з чарговых і працяглых гастроляў па ЗША. Музыканты – сапраўдныя патрыёты, не прамянялі Беларусь на Амерыку. Прафесійныя і адданыя беларушчыне людзі. А Зміцера Сасноўскага, іх лідара, хапае яшчэ і на хобі – калекцыянуе рэтрамабілі, аднаўляе старадаўнюю карчму, гатуе цудоўны сідр, займаецца спортам…

Што там, па-за сцэнай, «Народнай Волі» распавядае кіраўнік «Старога Ольсы» ***Зміцер Сасноўскі.***

– Скажыце, спадар Зміцер, навошта вам займацца аднаўленнем разбуранай старой карчмы?

– Восем гадоў таму я набыў домік у Гіравічах пад Ракавам, мы там жывём з сям'ёй. А за 70 метраў ад нашай хаты знаходзяцца руіны старадаўняй карчмы, якая ў месцічаў лічыцца сімвалам вёскі. Узвядзенне яе датуецца канцом XVIII – пачаткам XIX стагоддзя. Хаця я знайшоў у архіве дакументы, у якіх пазначаны 1600-ы і 1605 гады. Прычым там ёсць і апісанне будынка – каменны мураваны жылы дом, які пад адным дахам аб'ядноўвае жылыя пакоі, хлеў і іншыя прыбудовы.

І вось я мару адбудаваць нанова гістарычную карчму. У 1930-я гады ля яе стаялі аўтамабілі, і я хачу на тым месцы паставіць рэтрамашыны – гэта адно з маіх захапленняў. І побач будзе сцэна, атрымаецца канцэртная зала.

– А калі ў вас з'явілася цяга да рэтратэхнікі?

– Гадоў адзінаццаць таму я набыў першую рэтрамашыну, потым другую,

трэцюю… Рамантаваў, прадаваў… Першая – гэта Opel Kadett Cabrio 1938 года, чырвоненькая, прыгожанькая. Яна сведка майго знаёмства з жонкай, таму нават у самыя цяжкія моманты аб продажы нават думкі не ўзнікала.

Я намеснік старшыні Таварыства аматараў рэтрааўтамабіляў «Наша Перамога», займаюся сувязямі з прэсай, арганізацыяй свят. А яшчэ нашы машыны здымаюцца ў кіно. Мой «Опель» можна ўбачыць у кадрах фільма «Стылягі», «Васіль Сталін», у стужцы, прысвечанай Польшчы ў Другой сусветнай вайне.

– А ці ёсць у вас хобі, не звязаныя з гісторыяй?

– Я раблю сідр – настолькі добры, што толькі давай гурманам. Але з пэўнага часу я яго не прадаю, родным і сябрам ён так падабаецца, што на продаж нічога не застаецца.

У мяне заўсёды была мара навучыцца выраблящь якаснае віно з вінаграду, і гэтым я з задавальненнем займаюся. І яшчэ я падтрымліваю Братэрства Святога Васіля – братэрства медавараў Беларусі, там я, так бы мовіць, адказваю за культурную праграму. У братэрстве мы адраджаем багатыя беларускія традыцыі варэння мёду, гэта значыць гатаванне мядовага віна – слабага па градусах, але вельмі карыснага для здароўя.

Захапляюся таксама стральбой з усіх відаў агнястрэльнай зброі – ад пісталета да карабіна. Люблю рыбалку, але не люблю паляванне.

Нядаўна вырашыў аднавіць заняткі ў добраахвотным спартыўным таварыстве. Ужо ўдзельнічаю ў спаборніцтвах.

– З нядаўняга часу вас можна называць і пісьменнікам-белетрыстам – напісалі ж раман...

– Яшчэ ў сямнаццаць гадоў я атрымаў свой першы ганарар за паэзію. Так што пішу даўно. Гэтак жа даўно задумаў напісаць містычны раман, у якім галоўнай дзеючай асобай стаў бы князь Вітаўт. І нарэшце напісаў. У інтэрнэце тэкст ужо з'явіўся, і зараз пытанне ў тым, як выдаць кніжку. Першы, каму я паказаў «Ордэн Віта», быў пісьменнік Уладзімір Арлоў. Ён патэлефанаваў і сказаў стрымана: «Я не люблю хваліць. Але ваша кніга мне спадабалася». Што тут дадаць? Я быў шчаслівы. Але прайшоў час, і я стаў крыху незадаволены сваім раманам, бо трэба дапісваць некаторыя рэчы. Паступіла шмат заўваг ад чытачоў, што не раскрыта тэма пра тое, як жыў князь пасля ўсіх падзей і прыгод, як ён далей успрымаў жыццё. У мяне там толькі адна споведзь Вітаўта напрыканцы жыцця, а гэтага мала. І я зноў чытаю летапісы, вывучаю розныя гістарычныя крыніцы. А калі я падобнае раблю, то ў мяне з'яўляюцца і новыя ідэі – не толькі для рамана ці для музычных альбомаў. Калісьці вывучэнне гісторыі прывяло да стварэння гурта «Стары Ольса», які існуе ўжо 20 гадоў і зараз гастралюе па ўсім свеце – ад Еўропы да Амерыкі, у планах – выступленні ў Кітаі. Што і казаць, для мяне наша беларуская спадчына – невычэрпная крыніца натхнення.

Надзея КУДРЭЙКА.

ФРЫСТАЙЛ

Цупер адкрыла школу, а Кушнір працуе ў Казахстане

Чым парадуюць у новым сезоне беларускія фрыстайлісты?

Штогод падначаленыя галоўнага трэнера зборнай Беларусі па фрыстайле **Мікалая Казекі** стабільна радуюць балельшчыкаў новымі перамогамі. Пакуль на хакей у краіне гэтак жа стабільна ўкідваюцца мільёны долараў, а вынік – што з казла малака, фрыстайлісты ціха, сціпла і без вялікіх фінансавых затрат робяць сваю справу. І што самае галоўнае – робяць яе вельмі эфектыўна!

Што нас чакае ў наступным сезоне? Вось асноўнае, што агучыў Мікалай Казека ў праграме «Вынікі тыдня».

Першае. Зменена сістэма падрыхтоўкі, зараз трэнерскі штаб будзе эксперыментаваць з новай праграмай.

Другое. У камандзе даволі шмат моладзі, таму зборная працуе на перспектыву.

Трэцяе. Калі мінулы сезон алімпійская чэмпіёнка **Ганна**

Гуськова прапусціла, каб аднавіцца пасля траўм, то зараз спартсменка цалкам гатова да стартаў.

Чацвёртае. Не выключана, што алімпійская чэмпіёнка **Ала Цупер** выступіць і на сваёй сёмай Алімпіядзе, а вось **Антон Кушнір** зараз працуе ў зборнай Казахстана.

«Антону прапаноўвалі застацца працаваць у нас, але ён вырашыў паспрабаваць сябе ў іншай ролі, – распавёў **Мікалай Казека**. – *Зараз ён кансультант у казахстанскай камандзе. Кушнір заўсёды адрозніваўся тым, што падказваў спартсменам, дапамагаў ім у трэніровачным працэсе. Ён жыве гэтым. Прыемна, што Антон стаў трэнерам. Гэта вельмі радуе».*

Тым часам Ала Цупер у верасні гэтага года адкрыла

цэнтр дзіцячага развіцця «ТРЫЧАТЫРЫ». Спартсменка з'яўляецца кансультантам і адным з арганізатараў гэтага праекта.

Вядома, што ў цэнтры займаюцца дзеці ад 2 да 12 гадоў. Праграма для дзяцей ад двух да шасці гадоў накіравана на агульнае фізічнае развіццё, іх не будуць мэтанакіравана рыхтаваць да нейкага канкрэтнага віду спорту. А ўжо ў старэйшых групах робіцца акцэнт на гімнастыку. Адна з задач трэнераў – пошук таленавітых спартсменаў.

У праграме цэнтра спартыўная, аздараўленчая і эстэтычная гімнастыка, фрыстайл, акрабатыка і паркур…

Калі мы ўбачым алімпійскую чэмпіёнку на чарговай Алімпіядзе, то для дзяцей гэта будзе самы цудоўны прыклад, што нічога немагчымага ў гэтым жыцці няма.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

«З будучай жонкай пазнаёміўся ў інтэрнэце…»

Беларускі плывец Ігар Бокій, які на апошняй Паралімпіядзе заваяваў адразу 7 медалёў (!), распавёў «Народнай Волі» пра змены ў асабістым жыцці, а таксама пра новыя модныя трэнды і рэкорды.

На Паралімпіядзе 2016 года ў Бразіліі Ігар Бокій быў героем не толькі беларускай зборнай. Сем медалёў – шэсць залатых і адзін бронзавы! Два рэкорды свету і шэсць рэкордаў Паралімпійскіх гульняў!!!

Такім чынам Бокій пераўзышоў уласнае дасягненне па колькасці ўзнагарод Паралімпіяды-2012 у Лондане, калі на яго рахунку было пяць залатых і адзін сярэбраны медаль. Усяго ў спартсмена цяпер 13 узнагарод Паралімпійскіх гульняў, але, як кажуць, у жыцці заўсёды ёсць месца для подзвігу – ужо ў наступным годзе ён возьме ўдзел у Паралімпіядзе-2020 у Токіа.

– Гэты год для мяне адметны, – кажа Ігар. – Некалькі месяцаў таму ажаніўся, так што з халасцяцкім жыццём скончана. Марына, як і я, з Бабруйска, пазнаёміліся ў інтэрнэце.

– У сацыяльных сетках?

– Так. Пачалі перапісвацца, праз два тыдні пасля гэтага сустрэліся, а праз два гады ажаніліся. На вяселлі былі толькі самыя блізкія – усяго каля 70 чалавек.

– Чым займаецца жонка?

– Яна скончыла БДУ па спецыяльнасці «бізнес і менеджмент», але зараз працуе майстрам па манікюры. Даўно цікавілася гэтай справай, ёй падабаецца. А што самае галоўнае для чалавека? Каб работа была не цяжкім выпрабаваннем, а прыносіла задавальненне. На працы мы ж праводзім нават больш часу, чым у сям'і.

– Раней вы планавалі набыць кватэру ў Мінску…

– Тое, што задумаў, ужо ажыццявіў, таму кватэрнае пытанне для нас з Марынай на сёння неактуальнае. Хіба што ў мядовы месяц не ўдалося з'ездзіць, бо 9 жніўня адгулялі вяселле, а ўжо праз месяц я выступаў на чэмпіянаце свету.

– Вучобу ўжо скончылі?

– У мінулым годзе атрымаў дыплом юрыста. Спортам вечна займацца не будзеш, давядзецца праз нейкі час акунуцца ў цывільнае жыццё, а юрыдычная адукацыя яшчэ нікому не нашкодзіла.

– Калі казаць пра спаборніцтвы… Ужо рыхтуецеся да Паралімпійскіх гульняў-2020?

– Шчыра кажучы, сезон толькі пачынаецца, таму, што называецца, уліваюся ў працэс. І апошнім часам рэжым быў даволі камфортны: невялікія трэніроўкі, сям'я, прагулкі з сабакам, лазня.

Увогуле, раней у мяне было 11 трэніровак на тыдзень. Раніцай займаюся 3 гадзіны і ўвечары 2 гадзіны, хаця могуць быць і выключэнні. Усё залежыць ад таго, як арганізм успрымае нагрузкі. Часам трэнер можа дадаткова «загрузіць», а можа і даць адпачынак.

– Вы выступаеце таксама на чэмпіянаце Беларусі сярод здаровых спартсменаў. Можа быць, у планах ёсць выступленне і за нацыянальную каманду?

– Для любога спартсмена важна, каб было як мага больш стартаў, таму і ўдзельнічаю ў такіх спаборніцтвах, як першынство Беларусі. Але пра ўдзел у міжнародных стартах пакуль не варта казаць. Для мяне ўсё-такі абраны больш лагодны рэжым трэніровак, ды і вынікі не тыя, каб на нешта прэтэндаваць на сур'ёзных міжнародных стартах.

У мяне праблема са зрокам, а гэта несумяшчальна з тымі нагрузкамі, якія неабходны, каб быў высокі вынік. Таму пакуль сканцэнтруюся на падрыхтоўцы да Паралімпіяды і чэмпіянату Еўропы, які пройдзе ў маі наступнага года.

– На апошніх Паралімпійскіх гульнях вы заваявалі 7 медалёў. Можаце пабіць гэты рэкорд у наступным годзе?

– Складана будзе, але нічога немагчымага няма. Плаванне, як і іншыя віды спорту, не стаіць на месцы, укараняюцца новыя методыкі і тэхналогіі, таму трэба проста ісці ў нагу з часам – і будуць новыя поспехі.

Нават купальныя касцюмы ўплываюць на вынік, і тут таксама трэба сачыць за прагрэсам. Праўда, пасля таго як на адной з Алімпіяд шмат рэкордаў пабілі плыўцы ў гідракасцюмах, іх забаранілі. Занадта хутка плывуць!

– Што, плаўкі зараз не ў трэндзе?..

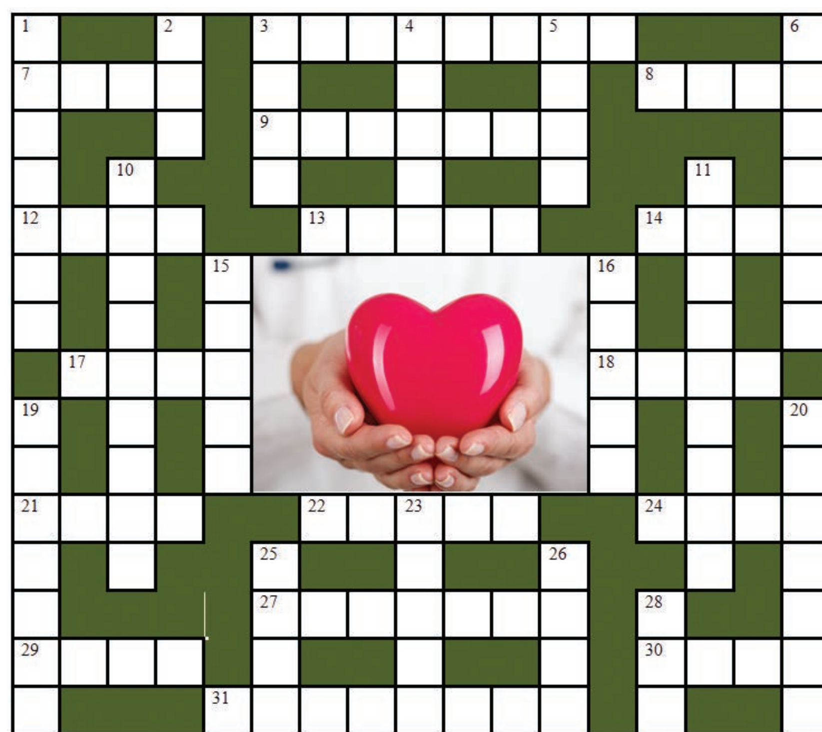
– Так, у плаўках зараз ужо практычна ніхто не выступае, таму амаль усе спаборнічаюць у спецыяльных шортах, а дзяўчаты – у купальніках па калена. Зрэшты, касцюмы касцюмамі, а найперш трэба разлічваць на свае сілы…

Алесь СІВЫ.

Фота tut.by/

КРЫЖАВАНКА

Сэрца – чараўнік

Па гарызанталі: 3.«За цябе маё сэрца балела // Дарагая мая …» – з верша А.Салаўя «Беларусі». 7.Мінерал. 8.«І будзе мне сэрца грэць // Кожным ашчадным словам, // Бо, як жыта, спрадвечная // Беларуская …» – з верша Р.Барадуліна «Мая …». 9.«Не бойся, сэрца, // Стукайся смялей: // Яшчэ здавацца рана нам з табой» – з верша С.Грахоўскага «… з сэрцам». 12.«Хораша. Марыцца. // Сэрца імкнецца // Ў …, што яшчэ прыгажэйшым здаецца» – з верша Н.Арсенневай «Край». 13.«Не стой, мілы, пад вакном, // Зайдзі, мілы, ў … . // А я табе раскажу, // Што на маім сэрцы» (прыпеўка). 14.Паэт, пясняр. 17.Як кусок сала, то і … патрава (прык.). 18.Галіна дзейнасці (перан.). 21.Сэрца весяліцца – і … цвіце (прык.). 22.«Яму не даюць драхлець // добрыя …» – з верша Н.Гілевіча «Сэрца не здрахла». 24.Міфічны барадаты карлік. 27.Гвалтоўнае далучэнне якой-небудзь краіны да іншай краіны. 29.«Маладосць – мая песня і … , // Поўня сэрца і мараў палёт» – з верша Л.Геніюш «Маладосць – мая песня і …». 30. … – перакладчык сэрца (прык.). 31.Без друга на сэрцы … (прык.).

Па вертыкалі: 1.Іван … – беларускі пісьменнік, аўтар рамана «Сэрца на далоні». 2.Сэрца – чараўнік: чуе дабро і … (прык.). 3.Назва некаторых установ. 4.Аддача чаго-небудзь і атрыманне замест яго другога. 5.Пакаты спуск. 6.«Дзе сяўба – там будуць і …» – з верша М.Скоблы «Казка пра дождж». 10.«Гумар – не … розуму, гэта … сэрца» (К.Бёрне). 11.«Сэрца маці – бездань, у глыбіні якога заўсёды знойдзецца …» (А.де Бальзак). 15.«Буду ў далёкім краю я нудзіцца, // У сэрцы … затаіўшы сваю» – з песні «Зорка Венера» (сл.М.Багдановіча, муз.С.Рак-Міхайлоўскага). 16.Сэрца – … арганізма (прык.). 19.Жанчына, выканаўца роляў у спектаклях. 20.«А, …, гора, гора, // Я не бачыла Рыгора. // Як убачыла Рыгора, // Маё сэрца аж гавора» (прыпеўка). 23.«Сэрца нязменна хвалюе … . // Пахне чабор» – з верша П.Броўкі «Пахне чабор». 25.«Мароз трашчыць, // … коціцца . // Аж у сэрцы баліць – гуляць хочацца» (прыпеўка). 26.Імкненне да каго-, чаго-небудзь. 28.Вялікае лісцевае дрэва.

Адказы на крыжаванку

Па гарызанталі: 3.Беларусь. 7.Апал. 8.Мова. 9.Размова. 12.Край. 13.Сенцы. 14.Баян. 17.Грыб. 18.Ніва. 21.Твар. 22.Людзі. 24.Гном. 27.Анексія. 29.Сіла. 30.Язык. 31.Завіруха.

Па вертыкалі: 1.Шамякін. 2.Зло. 3.Бюро. 4.Абмен. 5.Скат. 6.Дажынкі. 10.Падарунак. 11.Дараванне. 15.Любоў. 16.Сонца. 19.Актрыса. 20.Мамачка. 23.Дакор. 25.Вада. 26.Цяга. 28.Вяз.

Лявон ЦЕЛЕШ.
г.Дзяржынск.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар
Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае правы ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 18.11.2019 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 22 252 экз. Заказ № 3851.

9 772071 964000 19091